

HOÀNG LONG (Chủ biên)
HOÀNG LÂN - LÊ ANH TUẤN - BÙI ANH TÚ

Bài tập Âm nhạc 7

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HOÀNG LONG (Chủ biên)
HOÀNG LÂN – LÊ ANH TUẤN – BÙI ANH TÚ

BÀI TẬP
ÂM NHẠC 7
(Tái bản lần thứ hai)

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Công ty Cổ phần Dịch vụ xuất bản Giáo dục Hà Nội và Công ty cổ phần Đầu tư & Phát triển Giáo dục Hà Nội – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam giữ quyền công bố tác phẩm.

01 – 2011/CXB/894 – 1235/GD

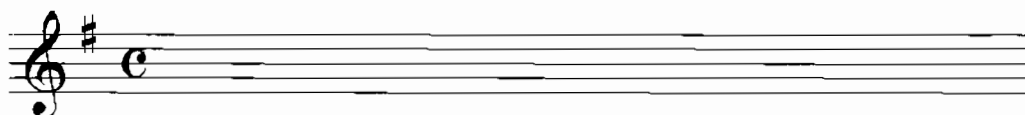
Mã số : T7A02h1 - ĐTH

Tiết 1

Học hát : Bài *Mái trường mến yêu*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy kể tên một số bài hát viết về thầy, cô giáo và mái trường mà em biết.
2. Hãy tìm trong bài *Mái trường mến yêu* hai hình tiết tấu hoàn toàn giống nhau và hát lên lời ca tương ứng với các hình tiết tấu đó.
3. Hãy viết lên khuôn nhạc các nốt nhạc cho đúng với lời ca dưới đây trong bài *Mái trường mến yêu* :

Ơi hàng cây xanh thắm dưới mái trường mến yêu.

Có loài chim đang hát vang hoà tựa như nói.

4. Bài *Mái trường mến yêu* có tính chất âm nhạc như thế nào ?^(*)
 - A. Nhẹ nhàng, tha thiết
 - B. Khoé mạnh, hùng tráng
 - C. Buồn, suy tư
 - D. Vui tươi, rộn ràng
5. Trong các bài hát dưới đây, bài nào nói về thầy, cô giáo và mái trường ?
 - A. *Em là bông hồng nhỏ*
 - B. *Cho con*
 - C. *Trái Đất này là của chúng mình*
 - D. *Bụi phấn*

(*) Đối với các bài tập dạng trắc nghiệm nhiều lựa chọn (A, B, C,...), các em chỉ cần khoanh vào một chữ cái có đáp án đúng.

6. Viết tiếp lời ca của bài *Mái trường mến yêu* vào chỗ trống :

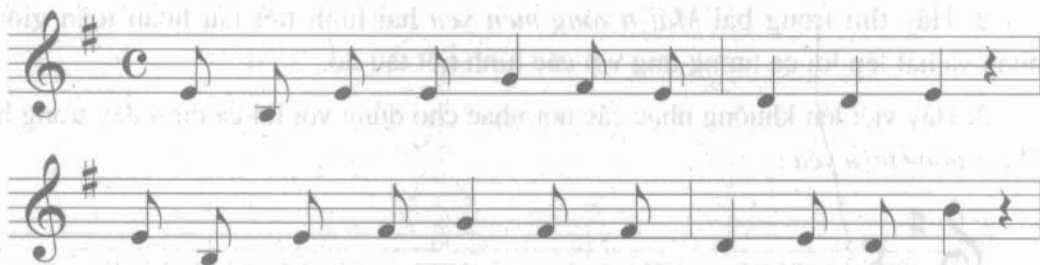
Ơi hàng cây xanh thắm.....

Có loài chim đang hát

..... và cho đời thêm

Thầy dịu dặt thiết tha.

7. Có bạn chép bốn ô nhịp đầu của bài *Mái trường mến yêu* nhưng bị sai một vài nốt nhạc. Em hãy phát hiện và sửa lại cho đúng.

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Lê Quốc Thắng (còn có bút danh là Nguyễn Thanh) sinh ngày 7/9/1962 tại Trà Vinh, hiện sống và làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh.

Từ nhỏ, Lê Quốc Thắng đã yêu thích âm nhạc và tham gia phong trào văn nghệ thiếu nhi thành phố. Mặc dù đã là cử nhân Luật, nhưng với lòng đam mê âm nhạc, ông vẫn theo học tại Nhạc viện Thành phố Hồ Chí Minh, khoa Sáng tác. Lê Quốc Thắng đã tham gia giảng dạy Âm nhạc tại Trường Huấn luyện cán bộ thanh niên, rồi làm biên tập âm nhạc cho Sài Gòn Audio và hiện nay là Giám đốc Trung tâm băng nhạc Trùng Dương (Audio – Video), Thành phố Hồ Chí Minh.

Một số tác phẩm chính của nhạc sĩ Lê Quốc Thắng được nhiều người biết đến như : *Phố xa, Tình xanh,...* và những bài hát cho thiếu nhi như : *Mái trường mến*

yêu, Búp bê bằng bông, Nụ cười hồng,... Âm nhạc của ông dung dị, giàu cảm xúc, dễ hát và gần gũi với tuổi trẻ.

Nhạc sĩ Lê Quốc Thắng đã được nhiều giải thưởng về sáng tác âm nhạc và các hoạt động cho phong trào âm nhạc thiếu nhi Thành phố Hồ Chí Minh. Nhiều tác phẩm của ông đã được giới thiệu trên các phương tiện truyền thông đại chúng ở Thành phố Hồ Chí Minh, được thu băng, đĩa hoặc sử dụng trong phim.

(Theo cuốn *Nhạc sĩ sáng tác Việt Nam* – Nhà xuất bản Âm nhạc, 1989)

Tiết 2

– Ôn tập bài hát : *Mái trường mến yêu*

– Tập đọc nhạc (TĐN) : TĐN số 1

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy vừa hát vừa vỗ tay với bài *Mái trường mến yêu*, lần lượt theo các kiểu sau : theo nhịp, theo phách, theo tiết tấu lời ca.

2. Trong bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc*, có những tên nốt gì ? Hãy sắp xếp lại thành một thang âm từ thấp lên cao rồi ghi lên khuông nhạc.

3. Có bạn chép nhạc bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc* nhưng bị sai một vài nốt nhạc. Em hãy phát hiện và sửa lại cho đúng.

4. Hãy tìm trong bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc* hai hình tiết tấu hoàn toàn giống nhau và hát lên lời ca ứng với các hình tiết tấu đó.

5. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là sáng tác của nhạc sĩ Hoàng Vân ?

- A. Khăn quàng thấm mãi vai em
B. Em yêu trường em
C. Em là bông hồng nhỏ
D. Em như chim câu trắng

6. Hãy gõ hình tiết tấu dưới đây và tìm xem hình tiết tấu đó phù hợp với câu hát nào trong bài *Mái trường mến yêu*.

7. Hãy kể tên một vài bài hát của nhạc sĩ Hoàng Vân mà em biết.

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Có những bài hát về quê hương đã đi vào lịch sử. Mỗi vùng quê, mỗi vùng miền trên đất nước đều là những đề tài hấp dẫn đối với các nhạc sĩ. Trong lịch sử âm nhạc Việt Nam đã có biết bao bài ca hay, ghi dấu ấn đậm nét suốt chiều dài năm tháng mà nhiều tác phẩm đã trở thành biểu tượng cho từng địa phương, mỗi vùng miền.

Suốt từ Bắc vào Nam, từ thủ đô đến các tỉnh, thành phố, ta có thể nhớ đến bao bài ca của mỗi miền quê, chẳng hạn :

Với Thủ đô Hà Nội có các bài hát : *Hà Nội mùa thu* (Vũ Thanh), *Nhớ mùa thu Hà Nội* (Trịnh Công Sơn), *Hà Nội một trái tim hồng* (Nguyễn Đức Toàn), *Người Hà Nội* (Nguyễn Đình Thi), *Trời Hà Nội xanh* (Văn Ký), *Cảm xúc tháng Mười* (Nguyễn Thành), *Tiến về Hà Nội* (Văn Cao),...

Với thành phố Huế có các bài hát : *Huế tình yêu của tôi* (Trương Tuyết Mai), *Huế thương* (An Thuyên),...

Với Thành phố Hồ Chí Minh có các bài hát : *Mùa xuân trên Thành phố Hồ Chí Minh* (Xuân Hồng), *Tiếng hát từ thành phố mang tên Người* (Cao Việt Bách),...

Với các tỉnh có các bài hát : *Quảng Bình quê ta ơi* (Hoàng Văn), *Dáng đứng Bến Tre* (Nguyễn Văn Tý), *Chào sông Mã anh hùng* (Xuân Giao), *Đi tìm người hát lí thương nhau* (Vĩnh An), *Một khúc tâm tình của người Hà Tĩnh* (Nguyễn Văn Tý), *Quảng Nam yêu thương* (Phan Huỳnh Điểu), *Hà Giang quê tôi* (Thanh Phúc),...

Có bài hát, dù chỉ viết về một địa phương, một tỉnh nhưng đã được cả nước biết đến như : *Quảng Bình quê ta ơi*, *Dáng đứng Bến Tre*, *Tiến về Hà Nội*, *Mùa xuân trên Thành phố Hồ Chí Minh*,... và nhiều bài đã đi suốt chiều dài lịch sử của dân tộc, đi vào trái tim hàng triệu người Việt Nam, trở thành nhạc hiệu, biểu tượng của một thành phố, một tỉnh.

Ngoài ra, còn có cả những bài hát về một ngành, nghề như về người thợ mỏ, người thợ xây, anh lái xe, anh công nhân điện, người làm thủy lợi, người giáo viên,... và có biết bao người lao động đáng yêu, đáng quý khác cũng đã đi vào bài hát.

Nếu có dịp, chúng ta hãy du lịch đất nước qua âm nhạc, nghe những bài ca ấy để thấy được cái hay, cái đẹp của các miền quê, nét đẹp của những người lao động. Sẽ có nhiều điều thú vị đấy các em ạ !

Tiết 3

- Ôn tập bài hát : *Mái trường mến yêu*
- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 1
- Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Hoàng Việt và bài hát *Nhạc rừng*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy vừa hát vừa gõ đệm theo nhịp với bài *Mái trường mến yêu*.
2. Hãy viết lời ca cho đúng với các nốt nhạc dưới đây trong bài *Mái trường mến yêu* :

3. Có bạn chép nhạc của câu hát "Như thời gian êm đềm theo tháng năm" trong bài *Mái trường mến yêu* như dưới đây. Em hãy phát hiện xem có chỗ nào sai không. Nếu có, hãy sửa lại cho đúng.

4. Có người đặt lời mới cho bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc* như sau :

Ta đi lên đón mùa xuân vui, muôn hoa đang hé cười.

Ta đi lên đón mùa xuân vui, cùng ca vang các bạn ơi.

Hãy sắp xếp lại hai câu hát trên theo trình tự phù hợp với giai điệu của bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc*, rồi hát lên.

5. Bài *Nhạc rừng* có tính chất âm nhạc như thế nào ?

A. Nhịp nhàng, trong sáng

B. Êm đềm, trữ tình

C. Hùng tráng, khoẻ mạnh

D. Sâu lắng, tha thiết

6. Hãy kể tên một vài bài hát của nhạc sĩ Hoàng Việt mà em biết.

BÀI ĐỌC THÊM

Trận lụt năm 1952 và ca khúc *Lên ngàn* của nhạc sĩ Hoàng Việt

Bài hát *Lên ngàn* là một trong những ca khúc được đồng bào trong cả nước yêu thích, được Hoàng Việt sáng tác sau trận lụt năm 1952.

Năm ấy, mưa trắng trời trong nhiều ngày không dứt. Nước từ biển dâng đầy qua các cửa sông, nước từ Biển Hồ (Cam-pu-chia) tràn về mênh mông khắp mọi cánh đồng miền Đông, miền Tây Nam Bộ. Bình thường, nước sông Vàm Cỏ Đông xanh trong, lặng lẽ trôi xuôi, nhập với sông Vàm Cỏ Tây, đổ ra cầu Bến Lức (Long An). Năm đó, nước lũ dâng lên từ phía đông bằng, thành ra các con sông nhỏ ở đây đều chảy ngược dòng, đúng như trong câu mở đầu của bài *Lên ngàn* :

Hồ ơ... dòng sông chảy xiết, lái thuyền chèo đi.

Trên sông Vàm Cỏ Đông, nước chảy ngược dòng, nước ngược dòng...

Trận lũ ấy cuốn đi nhiều kho tàng và chòi ở trên Trảng Cỏ (một địa danh ở tỉnh Tây Ninh). Lúa, sản ngập sâu dưới làn nước mênh mông. Anh chị em phải

đóng cọc, ghìm xuống lặn xuống dưới nước sâu tìm từng củ sắn (khoai mì), từng mớ lúa đem về nuôi nhau. Cảnh đau thương do thiên tai giáng xuống cuộc sống của đồng bào và chiến sĩ ở chiến khu miền Đông đã được nhạc sĩ mô tả hết sức xúc động trong giai điệu và lời bài hát :

Nước ngập đồng xanh lúa chết

Gió mưa sập đổ mái nhà

Bao nhiêu gia đình tan hoang

Đau thương lệ rơi chứa chan.

Sau những ngày mưa tầm tã là những ngày nắng như đổ lửa. Nhưng mọi gian lao, thử thách ác liệt của thiên nhiên bất thường vẫn phải chịu thua tấm lòng thủy chung, son sắt của người phụ nữ miền Đông :

Người dân dưới ruộng lên ngàn

Tìm lúa đỏ bao mồ hôi

Gánh về từng hạt lúa vàng

Cùng nhau chung sống ta cùng đánh Tây...

Bài *Lên ngàn* cuốn hút người nghe bởi hương vị đậm đà của câu hò xứ sở. Người nghe cảm thấy lâng lâng xúc động trước vẻ đẹp mộc mạc, chân thành của bản nhạc.

Tính chất tự sự trong giai điệu càng làm tôn vinh tâm vóc của người phụ nữ Nam Bộ, vừa đối đầu với thiên tai hung dữ, vừa đấu tranh với bao gian nan thử thách của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, để mà tin tưởng vào tương lai tươi sáng của cách mạng, của dân tộc :

Kháng chiến nhất quyết thành công

Kháng chiến nhất quyết thành công

Mãi ngày kháng chiến thành công

Anh về em thoả ước mong...

Hoàng Việt, người nhạc sĩ – chiến sĩ ấy đã hi sinh trong cuộc kháng chiến chống đế quốc Mỹ cũng tại chiến trường Nam Bộ, nhưng tên tuổi và những giai điệu trữ tình, sâu lắng trong âm nhạc của ông vẫn còn sống mãi với nhân dân.

Thành phố Hồ Chí Minh đã có một đường phố mang tên Hoàng Việt để nhớ mãi người nhạc sĩ tài năng ấy.

(Theo bài viết của Nguyễn Ngọc Hải)

Tiết 4

Học hát : Bài *Lí cây đa*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy kể tên một vài bài dân ca quan họ Bắc Ninh mà em biết.
2. Bài *Lí cây đa* thuộc loại nhịp gì ?
3. Trong các bài dân ca dưới đây, bài nào là dân ca quan họ Bắc Ninh ?
 - A. *Lí ngựa ô*
 - B. *Người ở đừng về*
 - C. *Lí cây xanh*
 - D. *Đi cấy*
4. Hãy hát bài *Lí cây đa* và tìm xem có thể ngừng, ngắt, lấy hơi ở những chỗ nào.
5. Trong bài *Lí cây đa*, có những hình nốt nào ? Em hãy viết các hình nốt đó. Trong bài đó có mấy chỗ luyện ?
6. Ở những chỗ có luyện trong bài *Lí cây đa*, khi hát cần thể hiện như thế nào ?
 - A. Tạo sự mềm mại, tinh tế
 - B. Thể hiện tính trữ tình
 - C. Phù hợp với nội dung

Tiết 5

- Ôn tập bài hát : *Lí cây đa*
- Nhạc lí : Nhịp $\frac{4}{4}$
- Tập đọc nhạc : TĐN số 2

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy vừa hát vừa kết hợp đánh nhịp với bài *Lí cây da*.
2. Trong các bài hát dưới đây, bài nào viết ở nhịp $\frac{4}{4}$?
 - A. *Mái trường mến yêu*
 - B. *Tiếng chuông và ngọn cờ*
 - C. *Nhạc rừng*
 - D. *Niềm vui của em*
3. Một bạn chép nhạc bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*, do sơ xuất nên đã quên vạch nhịp. Em hãy giúp bạn vạch nhịp cho đúng.

4. Các bài hát viết ở nhịp $\frac{4}{4}$ sau đây : *Quốc ca Việt Nam, Lãnh tụ ca, Chào mừng Đảng Cộng sản Việt Nam. Quốc tế ca* đều có tính chất âm nhạc như thế nào ?

- A. Trang nghiêm, hùng tráng
- B. Rộn ràng, vui tươi
- C. Trữ tình, sâu lắng
- D. Nhịp nhàng, lời cuốn

5. Cao độ của bài TĐN số 2 – *Ánh trăng* có những tên nốt gì ? Hãy sắp xếp thành một thang âm từ thấp lên cao rồi ghi lên khuông nhạc.

6. Trường độ của bài TĐN số 2 – *Ánh trăng* dùng những hình nốt nào ?

7. Dấu nhắc lại trong bản nhạc có tác dụng gì ?

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Chuyện giữa nhạc sĩ Lít-xơ (Litx) và nhạc sĩ Sô-panh

Hai nhạc sĩ tài năng lỗi lạc Lít-xơ (Hung-ga-ri) và Sô-panh (Ba Lan) đều sống ở châu Âu và họ thường gặp nhau trong các cuộc biểu diễn.

Vào một buổi tối tháng 5, mọi khán giả tập hợp tại một phòng khách rất đông để nghe nhạc. Lít-xơ không chỉ là nhạc sĩ sáng tác, ông còn là một người biểu diễn đàn pi-a-nô tuyệt vời. Hôm ấy, ông trình tấu một bản *Dạ khúc* của Sô-panh. Khi biểu diễn, Lít-xơ thêm bớt, thêm thắt vào bản nhạc theo kiểu của mình, mặc dù vẫn tôn trọng nguyên bản. Sô-panh đã nhiều lần tỏ vẻ không vừa ý. Cuối cùng, không chịu được nữa, Sô-panh đến gần Lít-xơ và nói một cách lạnh lùng, khó chịu :

– Xin anh hãy đàn cho đúng bản nhạc của tôi, nếu không thì chơi hẳn bài khác đi. Chỉ có Sô-panh mới có quyền thay đổi nhạc của mình thôi !

Nghe vậy, Lít-xơ tỏ ý tự ái, yêu cầu Sô-panh :

– Vậy thì anh tự đàn đi !

Sô-panh nhận lời, anh đàn trong một giờ liền. Người nghe ngồi im phăng phắc. Khi Sô-panh đàn xong, tất cả người nghe đều đầm nước mắt xúc động, nhất là Lít-xơ. Lít-xơ ôm lấy Sô-panh nói :

– Anh nói đúng, tác phẩm của một thiên tài như anh là một thứ thiêng liêng. Vi phạm vào đó là có tội.

– Không ! Sô-panh đáp lại – Mỗi chúng ta chuyên về một mặt. Không một ai có thể thay thế cho ai. Trên đời này làm sao có người biểu diễn tác phẩm của Vơ-be và Bét-tô-ven hay bằng anh. Anh hãy đàn bản *A-da-gi-ô*, giọng Đô thăng thứ của Bét-tô-ven cho chúng tôi nghe đi.

Lít-xơ đồng ý đàn bản nhạc đó. Trong lúc biểu diễn, Lít-xơ gửi tất cả tâm trạng vào tác phẩm khiến cho mọi người vô cùng thần phục, trầm trồ khen ngợi tài năng nghệ thuật kiệt xuất của anh. Nhưng dù sao, lòng tự ái của Lít-xơ vẫn bị tổn thương, anh quyết chí sẽ có dịp "trả món nợ này".

Ít ngày sau, mọi người lại tụ tập vào khoảng nửa đêm. Lít-xơ đề nghị Sô-panh biểu diễn. Sô-panh vui vẻ nhận lời ngay. Nhưng Lít-xơ yêu cầu hãy tắt hết đèn và nến, đồng thời buông rèm, không cho ánh sáng bên ngoài chiếu vào để cho gian phòng tối hẳn. Khi Sô-panh chuẩn bị ngồi vào đàn, Lít-xơ đến nói nhỏ với bạn một câu rồi ngồi vào thay thế để Sô-panh ngồi sang chiếc ghế bên cạnh.

Thế là Lít-xơ bắt đầu dạo nhạc, đàn tất cả các bản nhạc mà Sô-panh trình bày buổi tối hôm vừa rồi. Lít-xơ bắt chước một cách kì diệu, theo đúng phong cách của Sô-panh, đến nỗi mọi người lầm tưởng đó là tiếng đàn của Sô-panh. Khi khán giả chăm chú lắng nghe và xúc động đã lên đến tuyệt đỉnh, Lít-xơ ngừng đàn, đánh một que diêm châm vào ngọn nến trên bàn. Tất cả đều ồ lên kinh ngạc, thì ra đó là tiếng đàn của Lít-xơ.

Nhạc sĩ Lít-xơ vừa đứng dậy vừa nói :

– Lít-xơ có thể trở thành Sô-panh khi Lít-xơ muốn, nhưng Sô-panh thì không bao giờ có thể trở thành Lít-xơ được.

Có lẽ đây là một cuộc "đua tài" có một không hai trong lịch sử âm nhạc.

Hai nhạc sĩ đều có tài năng siêu việt, khó có thể so sánh được xem ai hơn ai (!).

(Theo *Tập san Âm nhạc*)

Tiết 6

- Nhạc lí : Nhịp lấy đà
- Tập đọc nhạc : TĐN số 3
- Âm nhạc thường thức : Sơ lược về một vài nhạc cụ phương Tây

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Trong các ví dụ dưới đây, ví dụ nào có nhịp lấy đà ?

A.

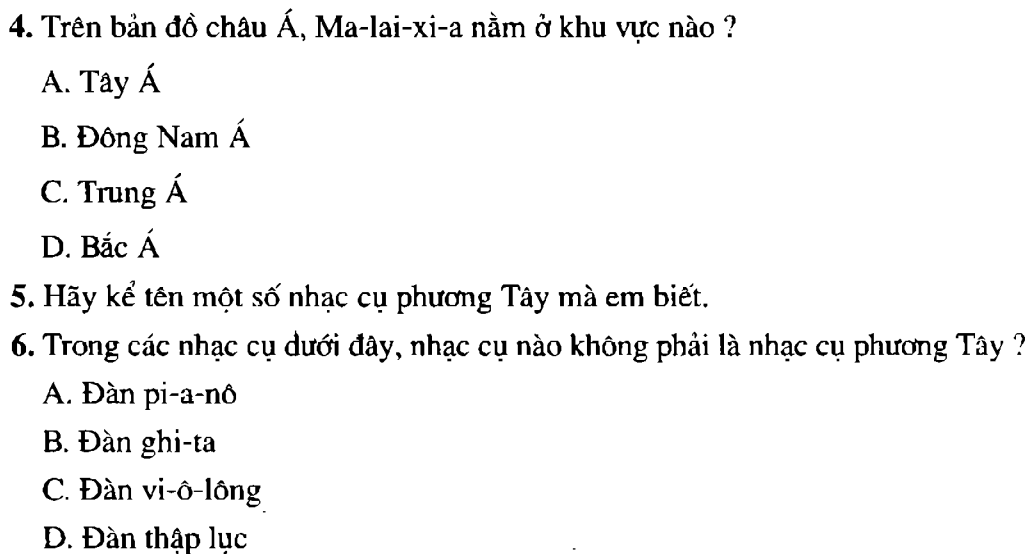
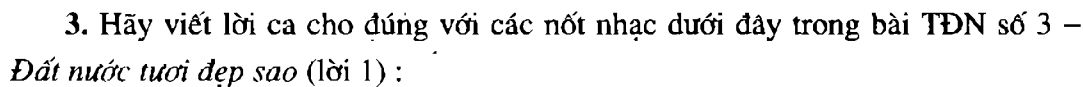
B.

C.

D.

2. Một bạn chép nhạc bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*, do sơ xuất nên đã quên vạch nhịp và khung thay đổi. Em hãy giúp bạn bổ sung vạch nhịp và khung thay đổi cho đúng.

Kèn lá

15

Kèn lá làm bằng một thứ lá cây, dai, không quá dày mà cũng không quá mỏng. Lá nhất thiết phải có một mặt nhẵn, thứ lá đó có rất nhiều ở các vùng núi rừng thuộc Tây Bắc và Việt Bắc của nước ta.

Loại nhạc cụ đơn giản này đòi hỏi trình độ sử dụng điêu luyện của các nhạc công nghiệp dư, thường là các chàng trai, cô gái người dân tộc. Nhạc công kèn lá thường ngậm mép lá được gấp khéo léo giữa đôi môi và dùng hơi thổi làm rung phần lá gấp tạo nên âm thanh. Tuỳ theo cường độ và cách tạo âm của hơi thổi mà tạo nên những âm thanh cao thấp theo ý muốn của người thổi.

Âm thanh của kèn lá thường rất cao, to và vang xa. Các cô gái, chàng trai dùng kèn lá để giải bày, tâm sự, diễn đạt những tình cảm hồn nhiên, trong sáng khi lên nương, làm rẫy, lúc hái măng, tìm nấm nơi rừng sâu hoặc rong ruổi trên yên ngựa đến các chợ phiên đậm đà bản sắc dân tộc. Nhạc kèn lá cũng là lời tỏ tình của lứa đôi giữa thiên nhiên hùng vĩ.

Có dân tộc còn dùng kèn lá hoà tấu với sáo, nhị, trình diễn những bản nhạc vui trong các dịp lễ hội. Một số đoàn nghệ thuật thuộc các tỉnh miền núi phía Bắc đã mạnh dạn đưa thứ nhạc cụ dân dã, độc đáo này vào chương trình biểu diễn của mình và đã đạt được hiệu quả khá cao.

Nếu có dịp được nghe kèn lá, chắc chắn nó sẽ mang đến cho chúng ta những thú vị bất ngờ đấy các em ạ !

Tiết 7

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Câu hát "... cho đôi mình gặp xem hội cái đêm hôm rằm..." có trong bài hát hoặc bài TĐN nào ?

A. Mái trường mến yêu

B. Lí cây đa

C. TĐN số 1 – Ca ngợi Tổ quốc

D. TĐN số 2 – Ánh trăng

2. Hãy kể tên một vài bài dân ca quan họ Bắc Ninh mà em biết.

3. Trong các ví dụ dưới đây, ví dụ nào có nhịp lấy đà ?

4. Nhịp $\frac{2}{4}$ và $\frac{4}{4}$ có gì giống nhau và khác nhau ?

(Gợi ý : So sánh số phách trong một ô nhịp, độ dài của một phách và phách mạnh, nhẹ trong một ô nhịp)

5. Hãy gõ hình tiết tấu dưới đây và tìm xem hình tiết tấu đó được dùng trong bài TĐN nào.

6. Trong các ô nhịp dưới đây, ô nhịp nào là nhịp $\frac{3}{4}$?

A.

B.

C.

D.

7. Hãy kể tên một vài bài hát hoặc bài TĐN viết ở nhịp $\frac{4}{4}$ mà em biết.

8. Hãy vừa hát vừa kết hợp đánh nhịp với bài *Mái trường mến yêu* hoặc bài *Lí cây đa*.

BÀI ĐỌC THÊM

Cái nôi của các điệu hát Đò

Hát Đò có từ thuở xa xưa, cách đây không biết bao nhiêu thế hệ. Lời hát, điệu nhạc cũng thăng trầm theo đất nước, nhưng nó đã ngấm vào dòng máu của người dân Liệp Hạ từ ngàn đời. Ngày nay, miền đất ấy chia thành hai xã là Liệp Tuyết và Tuyết Nghĩa, thuộc Quốc Oai, Hà Tây (nay là Hà Nội).

Truyền thuyết kể rằng, ngày xưa, dân vùng Liệp Hạ là thuộc hạ của Thánh Tản Viên. Trong vất vả, đồng cam cộng khổ chống loài thủy quái, khi nghỉ ngơi họ đã nảy sinh ra câu hát khản nguyện, cầu may, cầu phúc. Họ vừa hát vừa múa, lời ca mang chất đồng quê mộc mạc. Đức Thánh Tản thấy vui, lại thêm sông núi ruộng đồng của ngài đẹp như dệt gấm thêu hoa,... Yêu cảnh, yêu người, Thánh truyền dựng đền để con dân của ngài vào mùa xuân mở hội thoả sức ca hát. Đền ấy gọi là Xuân Ca cung. Ngài để lại cho dân làng Hạ cuốn sách thiêng, dạy dân hát theo điệu huây dô... huây dô... ố mái hồ... là huây... dô. Từ đó dân làng vùng này có các điệu hát Đò, các điệu hát Ví,...

Tục truyền rằng, Hội hát Đò cứ ba mươi sáu năm mới tổ chức một lần, vì Thánh có ba mươi sáu vùng miền, nên mỗi năm ngài chỉ dự được ở một vùng quê. Trong thời gian ấy, con dân luyện hát, tập múa thông thạo, điều luyện, chờ ngày mở hội.

Hát Đò có thể coi là loại dân ca tế thần (Thần Tản Viên) nhưng lời ca và diễn xướng phát triển, nội dung thể hiện sinh động, muôn màu, muôn vẻ cuộc sống của con người và thiên nhiên. Hội hát Đò diễn ra trong ba ngày (từ ngày 9 đến ngày 12 tháng giêng âm lịch), tất cả các thôn quanh vùng ven sông Tích đều tham dự. Ngày hội hát Đò diễn ra sôi động phía ngoài đền, còn bên trong đền là cảnh tế lễ. Lời ca cầu may, cầu phúc, cầu sống lâu, chẳng hạn :

Chèo châu ta xá chèo châu

Chúc cho đồng chạ (cả làng) sống lâu an lành.

Huấy ô là huấy dô, mai hô là hồ là huấy, là hời a nên dô, mai hồ là hồ là huấy, là hồ a dô huấy...

Những người tham gia hát phải là trai chưa vợ, gái chưa chồng. Riêng bên nam (còn gọi là *cái hát*) phải được chọn lựa, hai hoặc bốn người mặc áo the, quần lụa, đầu đội khăn xếp. Cái hát thường cầm sênh (thứ nhạc cụ được đeo bằng gỗ lim) để gõ nhịp, gõ phách lúc hát, giống như người lính xướng. Bên nữ (còn gọi là *bạn nàng*, hay *con hát*), không hạn chế số người, càng đông càng tốt, thậm chí cả em gái nhỏ nếu biết hát cũng được nhập hội. Con hát phải mặc áo mớ ba, váy đen, chân đi dép cong, một tay cầm quạt, một tay đeo túi hình múi cam, màu đỏ. Khi vào cuộc hát, tất cả đều đi theo hình chữ chi để vào đền. Các câu hát Dô còn được ghi lại có tới hàng trăm câu với nhiều ý tứ sâu xa nói về tình cảm con người, về tình yêu lứa đôi,... với âm điệu khoẻ khoắn, sinh động, lời cuốn. Chính vì thế mà hát Dô không xa lạ với cuộc sống hôm nay, thực sự nó trở thành sản phẩm văn hoá quý báu cổ truyền của dân tộc.

Hiện nay, trong sinh hoạt văn hoá – văn nghệ của các xã Lập Tuyết, Tuyết Nghĩa không bao giờ thiếu vắng làn điệu hát Dô. Các làn điệu đó được đem đi thi ở các Hội diễn nghệ thuật quần chúng của tỉnh và giành được những phần thưởng xứng đáng.

Hiểu được giá trị độc đáo của các làn điệu dân ca ở quê hương, con em địa phương và các nhà sưu tầm, nghiên cứu đã ghi chép trung thực lời hát do các cụ già truyền lại dành cho con cháu mai sau để bổ sung vào vốn văn hoá phong phú của làng quê Việt Nam.

Tiết 8

Học hát : Bài *Chúng em cần hoà bình*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy vừa hát vừa kết hợp đánh nhịp với bài *Chúng em cần hoà bình*.
2. Hãy kể tên một vài bài hát của Nhạc sĩ Hoàng Long – Hoàng Lân mà em biết.

3. Câu hát "... em về nhà em chào cha mẹ..." có trong bài hát nào của nhạc sĩ Hoàng Long – Hoàng Lân ?

- A. *Chúng em cần hoà bình*
- B. *Đi học về*
- C. *Từ rừng xanh cháu về thăm Lăng Bác*
- D. *Em đi thăm miền Nam*

4. Hình ảnh nào xuất hiện đầu tiên trong bài *Chúng em cần hoà bình* ?

- A. Bạn bè
- B. Loài người
- C. Đàn em
- D. Cây lá

5. Bài *Chúng em cần hoà bình* có tính chất âm nhạc như thế nào ?

- A. Nhẹ nhàng, tha thiết
- B. Vui tươi, sôi nổi
- C. Trữ tình, tình cảm
- D. Nhảy múa, nhí nhảnh

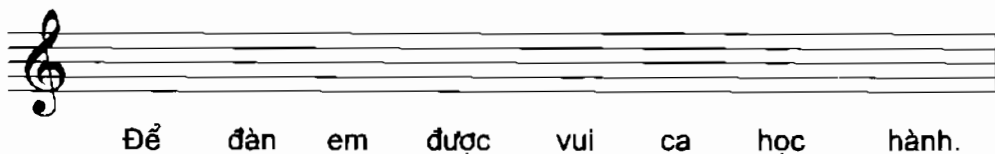
6. Giai điệu dưới đây phù hợp với câu hát nào trong bài *Chúng em cần hoà bình* ?

- A. *Chúng em cần bầu trời hoà bình*
- B. *Trên Trái Đất không còn chiến tranh*
- C. *Đấu tranh vì một nền hoà bình*
- D. *Không còn tiếng súng tiếng bom trên hành tinh*

7. Theo em, bài *Chúng em cần hoà bình* phù hợp với hình thức biểu diễn nào (đơn ca, song ca, tam ca, tốp ca, đồng ca) ? Tại sao ?

8. Hãy viết lên khuôn nhạc các nốt nhạc cho đúng với lời ca dưới đây trong bài *Chúng em cần hoà bình* :

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Cặp anh em song sinh cùng hoạt động âm nhạc

Đây là một trường hợp khá đặc biệt, hai nhạc sĩ Hoàng Long – Hoàng Lân tuy hai nhưng chỉ là một, tuy một nhưng lại là hai. Họ là cặp anh em sinh đôi, cùng ra đời ngày 18/6/1942, tại thị xã Vĩnh Yên, Vĩnh Phúc, nhưng suốt từ nhỏ đến lớn, họ sống tại thị xã Sơn Tây, Hà Tây (nay là Hà Nội) rồi về làm việc và tham gia các hoạt động âm nhạc ở Hà Nội từ những năm 1959.

Cặp nhạc sĩ này có sáng tác đầu tiên vào lúc họ mới 17 tuổi, khi còn đang ngồi trên ghế nhà trường phổ thông. Đó là bài hát *Em đi thăm miền Nam* nổi tiếng ở những thập kỉ 60 đến 80. Từ năm 1959, trên làn sóng của Đài Tiếng nói Việt Nam đã đều đặn giới thiệu những ca khúc của Hoàng Long – Hoàng Lân.

Từ khi còn là học sinh phổ thông, hai anh em Hoàng Long – Hoàng Lân đã tìm đến âm nhạc với niềm say mê và tinh thần cần cù, chịu khó học hỏi. Những năm ấy, hai ông đã sáng tác thành công các ca khúc cho thanh niên như : *Ngon lửa nhiệt tình lao động* (Giải nhì của Hội Nhạc sĩ Việt Nam năm 1959 – 1960), *Mừng Tổ quốc thêm những nhà máy mới, Máy chị, máy em, Thanh niên lên đường tòng quân, Vượt lên trước thời gian*,... Trong đó có hai bài được thanh niên lúc đó ưa chuộng là *Nếu bạn muốn tìm tôi* và *Cô giáo vùng cao*.

Sau lần nhận giải thưởng trong cuộc vận động sáng tác bài hát cho thiếu nhi do Đài Tiếng nói Việt Nam và Ủy ban Thiếu niên - Nhi đồng Trung ương tổ chức năm 1962, Hoàng Long – Hoàng Lân bộc lộ rõ thiên hướng sáng tác cho tuổi thơ. Từ đó đến nay, hơn nửa thế kỉ trôi qua, tuy cũng có một vài sáng tác cho người

lớn, nhưng không đáng kể so với những thành công của hai ông trong lĩnh vực sáng tác cho thiếu niên, nhi đồng.

Bài hát của hai ông đã có sức lan toả rộng rãi trong trường học, đội thiếu niên, nhi đồng và được các em hào hứng đón nhận. Có thể nhắc đến nhiều bài đã có sức sống trong tâm hồn các em như : *Em đi thăm miền Nam, Đi học về, Lái xe hơi, Thật là hay, Cùng múa hát dưới trăng, Mèo con đi học, Bác đưa thư vui tính, Con vịt bầu, Đường và chân, Vì sao con mèo rửa mặt, Mùa hè ước mong, Bác Hồ – Người cho em tất cả, Từ rừng xanh cháu về thăm Lăng Bác,...*

Hoàng Long – Hoàng Lân đều được đào tạo ở Nhạc viện Hà Nội. Suốt chặng đường năm mươi năm công tác, hai ông đã tham gia hoạt động âm nhạc trên nhiều lĩnh vực : viết nhạc cho một số phim hoạt hình, kịch nói, múa rối, ca cảnh, nhạc cảnh, hợp xướng và đặc biệt các ông là tác giả của rất nhiều cuốn sách giáo khoa môn Âm nhạc, sách hướng dẫn giảng dạy, giáo trình âm nhạc cho các trường sư phạm, nhiều bài báo về giáo dục âm nhạc và các vấn đề lí luận cho các báo và tạp chí Âm nhạc. Tuy nhiên, khối lượng sáng tác ca khúc cho thiếu nhi vẫn chiếm tỉ lệ lớn nhất trong toàn bộ những sáng tác của hai ông, có tới khoảng 600 bài.

Tính chất âm nhạc của Hoàng Long – Hoàng Lân trong sáng, giản dị, dễ thuộc, dễ nhớ, hai ông có sở trường viết các bài ca cho các em hát tập thể.

Trong những năm làm công tác giảng dạy, hai ông đã góp phần đào tạo nhiều thế hệ giáo viên âm nhạc cho ngành Giáo dục, đi sâu vào những chuyên đề khoa học giáo dục âm nhạc cho học sinh phổ thông, bồi dưỡng giáo viên âm nhạc các cấp,... Bên cạnh những công trình nghiên cứu giáo dục âm nhạc cho trẻ em, các ông còn tuyển chọn xuất bản nhiều tập bài hát dùng trong nhà trường.

Hai ông đã nhận được nhiều giải thưởng của Hội Nhạc sĩ Việt Nam và một số cơ quan trung ương ; nhiều bằng khen, huân, huy chương của Nhà nước và các bộ, ngành, đoàn thể trao tặng.

Vừa là nhạc sĩ sáng tác, vừa là nhà sư phạm và lí luận âm nhạc, Hoàng Long – Hoàng Lân đã có nhiều đóng góp đáng quý trong lĩnh vực âm nhạc, động viên, ca ngợi và giáo dục các thế hệ măng non của đất nước trong nhiều năm qua.

(Theo cuốn *Nhạc sĩ sáng tác Việt Nam* – Nhà xuất bản Âm nhạc, 1989)

Tiết 9

– Ôn tập bài hát : *Chúng em cần hoà bình*

– Tập đọc nhạc : TĐN số 4

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy trình bày bài *Chúng em cần hoà bình*, kết hợp gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

2. Viết tiếp lời ca của bài *Chúng em cần hoà bình* vào chỗ trống :

Một nụ cười em bé

Một giọng hát lòng người.

Lời mẹ ru thiết tha

Một cuộc sống bao người mơ ước.

3. Hãy cho biết cao độ của bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* sử dụng những nốt nhạc nào.

4. Trong bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*, giai điệu của câu hát "*Chiêng trống đang hoà vang lòng vang*" giống với giai điệu của câu hát nào ?

A. *Boong bính boong ! Bình bưng bình*

B. *Theo con suối, theo nương ngàn*

C. *Chiêng trống đang gọi mùa xuân về*

D. *Chiêng trống đang gọi ca mùa xuân*

5. Viết vào chỗ trống những thông tin phù hợp.

Trong bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* :

a) Sử dụng nhịp

b) Nốt nhạc thấp nhất là nốt

c) Về trường độ, sử dụng các hình nốt

6. Có bạn chép nhạc của câu hát "*Theo con suối, theo nương ngàn chiêng
trống đang gọi mùa xuân về*" trong bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* nhưng bị sai một
vài nốt nhạc. Em hãy phát hiện và sửa lại cho đúng.

7. Hãy kể tên một vài bài hát viết về mùa xuân mà em biết.

Tiết 10

- Ôn tập bài hát : *Chúng em cần hoà bình*
- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 4
- Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Đỗ Nhuận và bài hát
Hành quân xa

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hình tiết tấu dưới đây phù hợp với câu hát nào trong bài *Chúng em cần hoà bình* ?

- A. Để loài người chung sống trong hoà bình
- B. Để đàn em được vui ca học hành
- C. Để ngàn cây lá hoa vườn mầm xanh
- D. Bạn bè sống với nhau trong tình yêu thương

2. Hãy đọc nhạc, ghép lời bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*, kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp $\frac{4}{4}$.

3. Vở nhạc kịch đầu tiên của nền âm nhạc Việt Nam, do nhạc sĩ Đỗ Nhuận viết có tên là gì ?

- A. *Bên bờ Krông-pa*
- B. *Người tạc tượng*
- C. *Đất nước đứng lên*
- D. *Có Sao*

4. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là sáng tác của nhạc sĩ Đỗ Nhuận ?

- A. *Lên ngàn*
- B. *Lá xanh*
- C. *Chiến thắng Điện Biên*
- D. *Nhạc rừng*

5. Trong các bài hát dưới đây, bài nào không phải là sáng tác của nhạc sĩ Đỗ Nhuận ?

- A. *Việt Nam quê hương tôi*
- B. *Anh vẫn hành quân*
- C. *Nhớ chiến khu*
- D. *Du kích sông Thao*

6. Nhạc sĩ Đỗ Nhuận sáng tác bài *Hành quân xa* vào năm nào ?

- A. 1949 B. 1951 C. 1953 D. 1955

7. Hãy liệt kê các hình nốt nhạc có trong bài *Hành quân xa*.

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Đỗ Nhuận sinh ngày 10/12/1922, quê ở Cẩm Bình, Hưng Yên, mất ngày 18/5/1991. Tên tuổi của ông được ghi đậm trong lịch sử âm nhạc Việt Nam hiện đại. Đỗ Nhuận là một nhạc sĩ đa năng, ông viết nhạc với nhiều thể loại, từ nhạc phim, nhạc múa cho đến các tác phẩm khí nhạc quy mô nhỏ tới quy mô lớn. Tác phẩm của ông chứa đựng ý tưởng sâu sắc, có những tìm tòi mới mẻ và luôn bám sát âm hưởng dân tộc. Từ trước Cách mạng tháng Tám năm 1945 đến hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp, chống đế quốc Mỹ, thời kì xây dựng cũng như sau ngày đất nước thống nhất (năm 1975), âm nhạc của Đỗ Nhuận luôn toát lên hơi thở của cuộc sống và con người Việt Nam suốt chặng đường lịch sử đấu tranh cho độc lập, tự do, thống nhất Tổ quốc. Ông có những tác phẩm sống mãi với thời gian như : *Chiến thắng Điện Biên*, *Hành quân xa*, *Việt Nam quê hương tôi*, *Du kích sông Thao*, *Trông cây lại nhớ đến Người*,... Ông là nhạc sĩ Việt Nam đầu tiên viết nhạc kịch (ô-pê-ra) với tác phẩm *Cô Sao*... Nhạc sĩ Đỗ Nhuận đã từng giữ cương vị Tổng thư kí Hội Nhạc sĩ Việt Nam trong suốt hai mươi năm.

Tiết 11

Học hát : Bài Khúc hát chim sơn ca

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Bài *Khúc hát chim sơn ca* có thể được chia thành mấy đoạn nhạc ?

A. Một đoạn

B. Hai đoạn

C. Ba đoạn

D. Không chia đoạn

2. Đoạn thứ nhất của bài *Khúc hát chim sơn ca* kết thúc ở lời hát nào ?

- A. *Vì vu vì vu*
- B. *Xua tan sương mù*
- C. *Khúc hát mê say*
- D. *Mê say tuổi thơ*

3. Trong bài *Khúc hát chim sơn ca*, nốt nhạc cao nhất là nốt nào ? Nốt nhạc thấp nhất là nốt nào ?

4. Giai điệu dưới đây phù hợp với câu hát nào trong bài *Khúc hát chim sơn ca* ?

- A. *Tiếng sơn ca ngân nga đầu dây*
- B. *Giữa không gian bao la thơ ngây*
- C. *Gọi nắng ban mai xua tan sương mù*
- D. *Tiếng sơn ca dâng cho đời khúc hát mê say*

5. Hãy nêu những hình ảnh mà em yêu thích trong bài *Khúc hát chim sơn ca*.

6. Hãy liệt kê những kí hiệu âm nhạc có trong bài *Khúc hát chim sơn ca*.

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Đỗ Hoà An, tác giả bài *Khúc hát chim sơn ca*, tên khai sinh là Đỗ Văn Đồng, sinh ngày 13/6/1951, quê ở Phú Thọ, công tác tại Trường Cao đẳng Văn hoá Nghệ thuật và Du lịch Hạ Long, Quảng Ninh.

Nhạc sĩ Đỗ Hoà An đã từng công tác tại Đoàn Ca múa nhạc Quảng Ninh (từ năm 1971), dạy nhạc tại Cung Văn hoá thiếu nhi tỉnh Quảng Ninh (từ năm 1991), tốt nghiệp đại học chuyên ngành Sáng tác âm nhạc tại Nhạc viện Hà Nội (năm 2005).

Nhạc sĩ Đỗ Hoà An viết nhiều tác phẩm thanh nhạc, tiêu biểu là các ca khúc : *Quê em, Hoa xương rồng, Cõi thiêng...* và các ca khúc cho thiếu nhi : *Khúc hát chim sơn ca, Thuyền giấy, Bánh đa, Thả diều vào ngày mai, hợp xướng Chào thiên niên kỉ, Bác Hồ với vùng than.*

Tiết 12

- Ôn tập bài hát : *Khúc hát chim sơn ca*
- Nhạc lí : *Cung và nửa cung - Dấu hoá*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy trình bày bài *Khúc hát chim sơn ca*, kết hợp gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

2. Hãy viết tiếp lời ca của bài *Khúc hát chim sơn ca* vào chỗ trống :

Ơi sơn ca hỡi sơn ca được như sơn ca.

Gọi gọi nắng xuân sang

Bằng tiếng hát

Ta ca lên hãy ca lên ! tuổi thơ sơn ca.

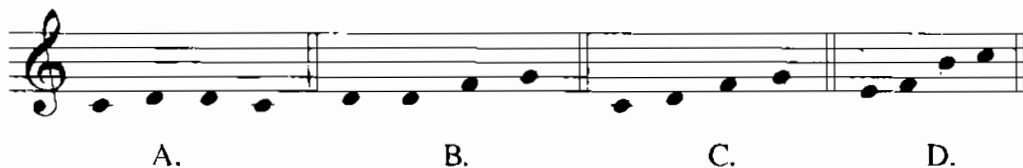
Để rợp khắp thế gian

Bằng tiếng hát

3. Âm thanh nào dưới đây không có trong bài *Khúc hát chim sơn ca* ?

- A. Tiếng sáo diều
- B. Tiếng hát
- C. Tiếng trống trường
- D. Tiếng sơn ca

4. Những cặp nốt nhạc đứng cạnh nhau trong ô nhịp nào dưới đây cách nhau nửa cung ?

5. Khoảng cách về cao độ giữa hai nốt nhạc trong khuôn nhạc dưới đây là mấy cung ?

- A. 1 cung B. 1,5 cung C. 2 cung D. 2,5 cung

6. Dấu hoá bất thường chỉ ảnh hưởng tới nốt nhạc cùng tên đứng sau nó trong phạm vi một nhịp. Đúng hay sai ?

7. Hãy tìm khoảng cách nửa cung giữa hai nốt nhạc đứng cạnh nhau trong giai điệu dưới đây :

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Phải hạ tinh thần xuống "nửa cung" !

Nhạc sĩ Héc-to Béc-li-ô sống ở Pa-ri, bên cạnh nhà một cô gái trẻ đẹp. Mặc dù cô gái chỉ có khiếu âm nhạc kém cỏi, nhưng hằng ngày cô vẫn cố gắng chơi đàn pi-a-nô, một bản xô-nát của Bét-tô-ven. Điều này làm cho Béc-li-ô rất khó chịu, nhất là có chỗ cô gái lại đàn nốt La thành La thăng.

Một ngày nọ, do không chịu được nữa, Béc-li-ô quyết định viết bức thư gửi cho cô gái hàng xóm, nội dung như sau :

"Tiểu thư thân mến !

Việc thường xuyên chơi tác phẩm của các nhạc sĩ lớn là điều rất tốt. Song nhân danh nghệ thuật âm nhạc, nhân danh nghệ thuật và sự hài hoà trong âm

C. Gọi ánh trăng vàng gọi nắng xuân sang

D. Bằng tiếng hát mê say tuổi thơ

2. Bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ* có sử dụng nhịp lấy đà. Đúng hay sai ?

3. Trong bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*, có những kí hiệu âm nhạc nào ?

A. Dấu nhắc lại, dấu luyện, khung thay đổi

B. Dấu nhắc lại, dấu nối, khung thay đổi

C. Dấu nối, dấu luyện, khung thay đổi

D. Dấu nhắc lại, dấu hoá bất thường, khung thay đổi

4. Trong bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*, giai điệu dưới đây giống với giai điệu của câu hát nào ?

A. *Trang sách hồng nằm mơ màng ngủ*

B. *Em gói đầu trên những vần thơ*

C. *Em thấy mình là bông hồng nhỏ*

D. *Bay giữa đời làm mát ngày qua*

5. Có bạn chép nhạc của câu hát "*Em đến trường học bao điều lạ. Mối biết cười là những nụ hoa*" trong bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ* nhưng bị sai một vài nốt nhạc. Em hãy phát hiện và sửa lại cho đúng.

6. Nhạc sĩ Bét-tô-ven được sinh ra tại thành phố nào của nước Đức ?

A. Béc-lin

B. Bon

C. Mui-ních

D. Hăm-buốc

7. Nhạc sĩ Bét-tô-ven là tác giả của bao nhiêu bản giao hưởng ?

- A. 9 bản
- B. 10 bản
- C. 11 bản
- D. 12 bản

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Lút-vích van Bét-tô-ven (Ludwig van Beethoven) là nhạc sĩ thiên tài người Đức, ông chiếm vị trí đặc biệt giữa những người sáng tác nhạc giao hưởng. Bét-tô-ven được đánh giá là người kết thúc trường phái âm nhạc cổ điển Viên bằng một dấu son tròn trĩnh, đồng thời tạo tiền đề cho sự ra đời trường phái âm nhạc lãng mạn. Âm nhạc của Bét-tô-ven là nguồn cảm hứng anh hùng, tinh thần nhiệt tình, sôi nổi và cảm xúc chân thành. Đó là những hành động dũng cảm, những vấn đề thực tại, những xung đột gay gắt với định mệnh, những vấn đề về tình hữu ái của nhân loại, cũng như những niềm hân hoan trước vẻ đẹp hùng vĩ hay tươi mát của thiên nhiên và cả những bi kịch trong cuộc sống. Bét-tô-ven được lịch sử âm nhạc mệnh danh là *Ông tướng của các nhạc sĩ*.

Bét-tô-ven sinh ngày 17/12/1770 tại thành phố Bon thuộc nước Đức, trong một gia đình có truyền thống âm nhạc. Từ nhỏ, Bét-tô-ven tỏ ra có tài trong lĩnh vực sáng tác và biểu diễn âm nhạc. Cuộc đời ông gặp nhiều khó khăn và bất hạnh. Mặc dù rất tài năng nhưng đến năm 28 tuổi, Bét-tô-ven mới là nhạc sĩ nổi tiếng của châu Âu.

Nghệ thuật của Bét-tô-ven có quan hệ mật thiết với nền nghệ thuật Đức - Áo, ông quan tâm khai thác những yếu tố trong dân ca, dân vũ, đồng thời kế thừa những tinh hoa của các nhạc sĩ tiền bối như : Bách, Hen-đen, Gơ-lúc, Mô-da, Hay-đơn,... Có thể nói Bét-tô-ven đã hoàn thiện âm nhạc thế kỉ XVIII và mở ra hướng đi cho âm nhạc ở thế kỉ sau. Chính vì vậy, tư tưởng vĩ đại và hình tượng âm nhạc của Bét-tô-ven còn sống mãi.

Với sự giúp đỡ, dạy bảo của nghệ sĩ Ne-phơ, Bét-tô-ven đã sáng tác và trở thành một nhạc sĩ nổi tiếng. Khả năng đó được Mô-da và cả Hay-đơn đánh giá cao

nhưng vì cái chết của Mô-da đến sớm nên Bét-tô-ven không được học tập ở người thầy lỗi lạc ấy, về sau ông được nhạc sĩ Hay-đơn giúp đỡ. Lúc đó Cách mạng tư sản Pháp thành công và những tư tưởng tiến bộ của cuộc cách mạng đã thấm đượm vào Bét-tô-ven.

Năm 1792, Bét-tô-ven đến Viên với tư cách là một nghệ sĩ biểu diễn pi-a-nô, sau đó ông nổi tiếng là nhà sáng tác, đạt được những thành tựu rực rỡ. Ngoài việc học tập Hay-đơn, ông còn tiếp xúc và học tập ở nhiều nhạc sĩ khác.

Nhiều tác phẩm của Bét-tô-ven đã liên tiếp ra đời ở các thể loại khác nhau. Cùng lúc, bệnh tật cũng đến với ông ngày càng trầm trọng. Đến năm 1796, tai của Bét-tô-ven đã mất dần khả năng nghe, bao nổi dần vật đã đến với cuộc đời ông.

Bét-tô-ven đặc biệt thành công trong sáng tác thể loại nhạc giao hưởng và xô-nát. Giao hưởng của ông là những tác phẩm đồ sộ, rộng lớn về hình thức, sâu sắc về nội dung. Những sáng tác của Bét-tô-ven chứa đựng nhiều tính triết lí, tính đấu tranh và tư tưởng anh hùng.

Nhà văn Rô-lăng nhận xét về Bét-tô-ven : "Ông là người vĩ đại, người bạn tốt nhất của những ai đau khổ và đang đấu tranh". Cả cuộc đời Bét-tô-ven đã vì gia đình, vì mẹ, vì các em và các cháu, nhưng ông vẫn cô đơn, chỉ còn âm nhạc – niềm say sưa sáng tạo là vĩnh cửu đối với nhạc sĩ.

Ngày 26/3/1827, Bét-tô-ven từ trần tại Viên trong cảnh nghèo khổ và bệnh tật. Hàng vạn người dân thành Viên đã tiếc thương đưa ông đến nơi an nghỉ cuối cùng.

Bét-tô-ven đã để lại một di sản âm nhạc khổng lồ ở nhiều thể loại gồm : 9 bản giao hưởng, 32 bản xô-nát cho pi-a-nô, 10 bản xô-nát cho vi-ô-lông và pi-a-nô, 5 bản xô-nát cho vi-ô-lông-xen, 5 bản công-xéc-tô cho pi-a-nô và dàn nhạc, công-xéc-tô cho vi-ô-lông và dàn nhạc, nhiều bản tam tấu, tứ tấu, nhạc kịch, đại hợp xướng, thanh xướng kịch, thánh ca, ca khúc,... Tác phẩm của Bét-tô-ven cho thấy ông đã đạt tới sự hoàn chỉnh, mẫu mực về cấu trúc âm nhạc, thể loại và ngôn ngữ âm nhạc. Đó là những vấn đề tiêu biểu nhất của trường phái âm nhạc cổ điển Viên.

Tiết 14

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy trình bày bài *Chúng em cần hoà bình* và bài *Khúc hát chim sơn ca*, kết hợp gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

2. Hãy trình bày bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* và bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*, kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp.

3. Hãy tìm khoảng cách một cung giữa hai nốt nhạc đứng cạnh nhau trong giai điệu dưới đây :

4. Đúng ghi Đ, sai ghi S vào ô trống :

a) Nốt nhạc thấp nhất trong bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* là nốt Mi (dòng 1) ☐

b) Nốt nhạc cao nhất trong bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ* là nốt Mi (khe 4) ☐

5. Dưới đây là hình tiết tấu mở đầu của bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về* nhưng còn thiếu hai hình nốt. Em hãy viết bổ sung những hình nốt đó.

6. Có bạn chép năm ô nhịp đầu của bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ* nhưng bị sai một vài nốt nhạc. Em hãy phát hiện và sửa lại cho đúng.

Tiết 15

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy trình bày các bài hát *Mái trường mến yêu*, *Lí cây đa*, *Chúng em cần hoà bình*, *Khúc hát chim sơn ca*, kết hợp gõ đệm hoặc vận động theo nhạc.

2. Bức ảnh bên phù hợp với nội dung của bài hát nào ?

- A. *Mái trường mến yêu*
- B. *Lí cây đa*
- C. *Chúng em cần hoà bình*
- D. *Khúc hát chim sơn ca*

3. Câu hát "*Để ngàn cây lá hoa vườn mầm xanh*" có trong bài hát nào ?

- A. *Mái trường mến yêu*
- B. *Lí cây đa*
- C. *Chúng em cần hoà bình*
- D. *Khúc hát chim sơn ca*

4. Câu hát "*Như dòng sông gợn đều theo cơn gió*" có trong bài hát nào ?

- A. *Mái trường mến yêu*
- B. *Lí cây đa*
- C. *Chúng em cần hoà bình*
- D. *Khúc hát chim sơn ca*

5. Bài hát nào dưới đây không sử dụng nhịp lấy đà ?

- A. *Mái trường mến yêu*
- B. *Lí cây đa*
- C. *Chúng em cần hoà bình*
- D. *Em là bông hồng nhỏ*

6. Hãy đánh số thứ tự (1, 2, 3, 4) vào ô trống đặt dưới các bức ảnh sau đây theo trình tự phù hợp với lời ca của bài *Khúc hát chim sơn ca*.

Nắng xuân ☐

Chim sơn ca ☐

Cánh diều ☐

Đêm trung thu ☐

7. Nối tên bài hát cho đúng với tên tác giả (hoặc xuất xứ) :

Tên bài hát

Mái trường mến yêu

Lí cây đa

Chúng em cần hoà bình

Khúc hát chim sơn ca

Tên tác giả (hoặc xuất xứ)

Hoàng Long – Hoàng Lê

Đỗ Hoà An

Lê Quốc Thắng

Dân ca quan họ Bắc Ninh

8. Viết tiếp lời ca của bài *Chúng em cần hoà bình* vào chỗ trống :

Chúng em cần

Chúng em cần

Trên Trái Đất không còn

Đấu tranh vì

Đấu tranh vì

Không còn tiếng súng tiếng bom

Tiết 16

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy đọc nhạc, ghép lời các bài TĐN đã học, kết hợp gõ đệm hoặc đánh nhịp.
2. Dưới đây là hình tiết tấu mở đầu của bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc*
 - B. Bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*
 - C. Bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*
 - D. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*
3. Bài TĐN nào dưới đây không sử dụng nhịp lấy đà ?
 - A. Bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*
 - B. Bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*
 - C. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*
 - D. Bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*

4. Giai điệu dưới đây có trong bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc*
- B. Bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*
- C. Bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*
- D. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*

5. Giai điệu dưới đây có trong bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*
- B. Bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*
- C. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*
- D. Bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*

6. Nối tên bài hát, bài TĐN cho đúng với tên tác giả (hoặc xuất xứ) :

Tên bài hát (hoặc bài TĐN)

Tên tác giả (hoặc xuất xứ)

TĐN số 1 – *Ca ngợi Tổ quốc*

Đỗ Hoà An

TĐN số 2 – *Ánh trăng*

Nhạc Ma-lai-xi-a

TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*

Nhạc Pháp

Khúc hát chim sơn ca

Hoàng Vân

7. Hãy tập sáng tác lời ca mới cho bài TĐN số 2 – *Ánh trăng* theo chủ đề tự chọn (em có thể hợp tác cùng các bạn để làm việc này).

Tiết 17

Ôn tập

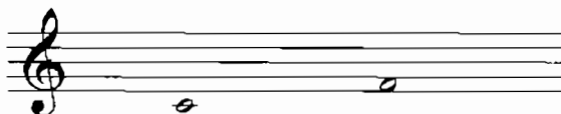
CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Nhịp $\frac{4}{4}$ cho biết điều gì ?

- A. Mỗi nhịp có 4 phách, mỗi phách bằng một nốt móc đơn
- B. Mỗi nhịp có 4 phách, mỗi phách bằng một nốt móc kép
- C. Mỗi nhịp có 4 phách, mỗi phách bằng một nốt đen
- D. Mỗi nhịp có 4 phách, mỗi phách bằng một nốt trắng

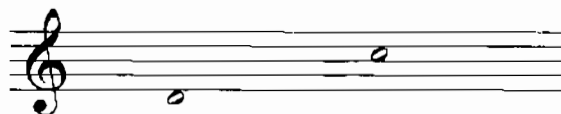
2. Nhịp $\frac{4}{4}$ có cả phách mạnh, phách mạnh vừa và phách nhẹ. Đúng hay sai ?

3. Khoảng cách về cao độ giữa hai nốt nhạc trong khuôn nhạc dưới đây là mấy cung ?

- A. 1 cung
- B. 1,5 cung
- C. 2 cung
- D. 2,5 cung

4. Khoảng cách về cao độ giữa hai nốt nhạc trong khuôn nhạc dưới đây là mấy cung ?

- A. 4 cung
- B. 4,5 cung
- C. 5 cung
- D. 5,5 cung

5. Hãy tìm khoảng cách 1 cung giữa hai nốt nhạc đứng cạnh nhau trong giai điệu dưới đây :

6. Có bạn chép đoạn nhạc dưới đây ở nhịp $\frac{2}{4}$ nhưng bị thiếu một số vạch nhịp. Em hãy giúp bạn bổ sung các vạch nhịp cho đúng.

Tiết 18

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Đúng ghi Đ, sai ghi S vào ô trống :

- a) Đàn pi-a-nô còn được gọi là phong cầm
- b) Đàn vi-ô-lông còn được gọi là dương cầm
- c) Đàn ắc-coóc-đê-ông còn được gọi là vĩ cầm
- d) Đàn ghi-ta có nhiều dây hơn đàn vi-ô-lông

☐
☐
☐
☐

2. Bài hát nào dưới đây được viết ở nhịp $\frac{3}{4}$?

- A. Mái trường mến yêu
- B. Nhạc rừng
- C. Lí cây đa
- D. Hành quân xa

3. Bài *Nhạc rừng* của nhạc sĩ Hoàng Việt và bài *Hành quân xa* của nhạc sĩ Đỗ Nhuận cùng được sáng tác trong năm nào ?

- A. 1947 B. 1949 C. 1951 D. 1953

4. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là sáng tác của nhạc sĩ Hoàng Việt ?

A. *Việt Nam quê hương tôi*

B. *Lá xanh*

C. *Chiến thắng Điện Biên*

D. *Lên đàn*

5. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là sáng tác của nhạc sĩ Đỗ Nhuận ?

A. *Tình ca*

B. *Nhạc rừng*

C. *Việt Nam quê hương tôi*

D. *Mùa lúa chín*

Tiết 19

– Học hát : Bài *Đi cắt lúa*

– Nhạc lí : Sơ lược về quãng

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Trong bài *Đi cắt lúa*, tác giả đã sử dụng những hình nốt nào ?

2. Nội dung của bài *Đi cắt lúa* nói về điều gì ?

A. Niềm vui của các bạn nhỏ Tây Nguyên khi đến trường

B. Niềm vui của các bạn nhỏ Tây Nguyên đón mùa lúa chín

C. Ngày hội của các dân tộc Tây Nguyên

D. Niềm vui của dân làng Tây Nguyên đón mùa lúa chín

3. Hãy kể tên một vài bài dân ca Tây Nguyên mà em biết.

4. Trong các tỉnh, thành phố dưới đây, tỉnh (hoặc thành phố) nào không thuộc Tây Nguyên ?

- A. Đắk Lắk
- B. Kon Tum
- C. Gia Lai
- D. Đà Nẵng

5. Hãy tìm các quãng 2 và quãng 3 giữa hai nốt nhạc đứng cạnh nhau trong giai điệu dưới đây của bài *Đi cắt lúa* :

6. Trong các cặp nốt ở mỗi ô nhịp dưới đây, cặp nào là quãng 4 ?

BÀI ĐỌC THÊM

Vài nét về văn hoá Tây Nguyên

Tây Nguyên là một dải đất ở phía Tây Nam Trung Bộ nước ta, gồm các tỉnh : Gia Lai, Kon Tum, Đắk Nông, Đắk Lắk, Lâm Đồng. Ngoài người Kinh (Việt), ở đây là nơi sinh sống của nhiều đồng bào các dân tộc như : Ba-na, Ê-đê, Gia-rai, Xơ-đăng, Cơ-ho, Mơ-nông,... Bản sắc văn hoá của các dân tộc Tây Nguyên thể hiện trong cuộc sống đời thường, trong sinh hoạt cũng như trong lao động,... Văn hoá Tây Nguyên mang tính cộng đồng rất cao, luôn tồn tại và phát triển. So với các vùng văn hoá khác ở nước ta, văn hoá vùng Tây Nguyên có nhiều đặc điểm riêng, thể hiện ở phong tục, tập quán, văn học nghệ thuật,... Điều đó đã tạo nên một nét đặc trưng cho vùng đất Tây Nguyên.

Đồng bào Tây Nguyên rất say mê với âm nhạc. Đêm đêm, quanh ngọn lửa hồng, dưới mái nhà Rông ấm cúng, các già làng ngồi kể chuyện cho con cháu

nghe về những truyền thuyết, quá khứ bi hùng của dân tộc ; họ cùng nhau hát, múa và nhảy nhót quanh ánh lửa hồng,...

Người Tây Nguyên sáng chế ra rất nhiều các loại nhạc cụ độc đáo, phong phú và đa dạng. Các loại nhạc cụ đó được chế tác bằng nhiều chất liệu khác nhau như : đá, tre, nứa, gỗ, dây rừng, vỏ bầu ; đồng, chì, sắt, gang cũng như các hợp kim khác,... Nhạc khí Tây Nguyên cũng đủ các nhóm, các bộ như những vùng dân tộc khác và nó thể hiện đầy đủ tâm tư, tình cảm, khát vọng của con người Tây Nguyên từ bao đời nay.

Múa dân gian Tây Nguyên tuy còn rất nguyên sơ nhưng mang đậm nét cộng đồng, gồm nhiều hình thức khác nhau, phục vụ cho nội dung của từng công việc, từng thời điểm và những sinh hoạt khác nhau.

Nghệ thuật Tây Nguyên còn nổi bật ở mảng điêu khắc và kiến trúc. Phương pháp chế tác và sử dụng nhà mồ, tượng nhà mồ, tượng nhỏ trang trí trong nhà, hoa văn trên cán dao, cán búa, trên vải dệt, váy áo, trên công chiêng, trên cột và mái nhà Rông,... Nghệ thuật kiến trúc nhà Rông rất độc đáo, có thể coi như một quần thể văn hoá sống động, khép kín với lối kiến trúc mang bản sắc Tây Nguyên.

Sinh hoạt văn hoá ở Tây Nguyên

Tiết 20

– Ôn tập bài hát : *Đi cấy lúa*

– Tập đọc nhạc : TĐN số 6

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy tập hát đúng nhạc và thuộc lời ca bài *Đi cấy lúa*.

2. Hãy vừa hát vừa gõ đệm với bài *Đi cấy lúa*, lần lượt theo các kiểu sau : theo phách, theo nhịp.

3. Đúng ghi Đ, sai ghi S vào ô trống.

Bài dân ca của Tây Nguyên là :

a) *Bạn ơi lắng nghe*

☐

b) *Cò lả*

☐

c) *Ngày mùa vui*

☐

d) *Vui bước trên đường xa*

☐

e) *Hát mừng*

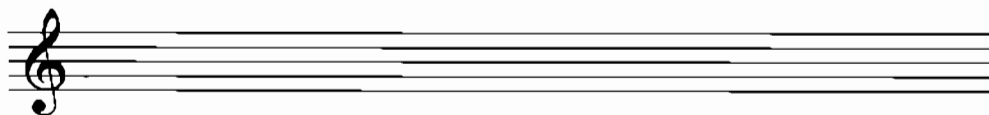
☐

g) *Lí cây đa*

☐

4. Hãy tập đọc nhạc và ghép lời bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*.

5. Trong bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*, về cao độ đã dùng các nốt trong thang 5 âm hay 7 âm ? Hãy viết các nốt đó lên khuôn nhạc.

6. Hãy tập gõ hình tiết tấu dưới đây và tìm xem hình tiết tấu đó phù hợp với câu hát nào trong bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*.

Tiết 21

– Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 6

– Âm nhạc thường thức : Một số thể loại bài hát

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy đọc nhạc, ghép lời bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*, tập hát diễn cảm.

2. Hãy trình bày bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*, kết hợp gõ đệm lần lượt theo các kiểu sau : theo phách, theo nhịp.

3. Hãy viết lời ca cho đúng với các nốt nhạc trong bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản* dưới đây :

Dập dìu cành hoa thắm bao lời ca. Đường rừng khắp nơi cánh dù phơ phới.

Kìa bao cánh xoè nô đùa với hoa gió ngàn chim hót lời ca đi về.

4. Cho các thể loại của bài hát :

A – Hát ru

B – Hành khúc

C – Bài hát lao động

D – Bài hát sinh hoạt, vui chơi

E – Bài hát trữ tình, tình ca

G – Bài hát nghi lễ, nghi thức

Hãy điền các chữ A hoặc B, C, D,... vào trước tên các bài hát dưới đây cho phù hợp với thể loại của mỗi bài.

..... *Tiến quân ca* (Văn Cao)

..... *Ru con* (Dân ca Nam Bộ)

..... *Hành khúc Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh* (Phong Nhã)

..... *Bắc kim thang* (Dân ca Nam Bộ)

..... *Bài ca hi vọng* (Văn Ký)

..... *Hò giã gạo* (Dân ca Trung Bộ)

5. Nối tên bài hát cho đúng với thể loại của bài hát đó :

Tên bài hát	Thể loại
<i>Hành khúc tới trường</i>	Bài hát sinh hoạt, vui chơi
<i>Việt Nam quê hương tôi</i>	Bài hát nghi lễ, nghi thức
<i>Đội ca</i>	Hành khúc
<i>Ru em</i>	Bài hát trữ tình, tình ca
<i>Xia cá mè</i>	Hát ru
<i>Lí kéo chài</i>	Bài hát lao động

6. Hãy kể tên một vài bài hát thuộc thể loại Hát ru, Hành khúc mà em biết.

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Ai sáng tác ?

Phần lớn những bài hát của Su-be đều được viết rất nhanh. Chính vì vậy, đôi khi ông quên cả tác phẩm của mình.

Một lần vào quán ăn, trong khi chờ gọi món ăn, Su-be nhìn thấy trên bàn có tờ báo in mấy bài thơ. Ông liền chọn ra một bài phổ nhạc cho bài thơ rồi đưa cho chủ hiệu. Trong quán đang có người chơi đàn pi-a-nô, chủ hiệu bèn đem bản nhạc đến cho người chơi đàn. Chủ quán rất thích bản nhạc Su-be vừa sáng tác nên nhất định không lấy tiền đĩa khoai tây xào thịt mà Su-be vừa ăn.

Lần khác, Su-be sáng tác bài hát mới và đưa cho người bạn hát thử, không ngờ tâm cữ bài hát hơi cao. Ông ra về và không nghĩ đến bài hát ấy nữa.

Tuần sau, gặp người bạn, anh ta hát cho Su-be nghe lại bài hát đó ở tâm cữ thấp hơn. Nghe xong, Su-be hỏi :

– Bài hát hay tuyệt. Người sáng tác nó là ai vậy ?

Tiết 22

Học hát : Bài *Khúc ca bốn mùa*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy hát đúng nhạc và lời ca bài *Khúc ca bốn mùa*.
2. Bài *Khúc ca bốn mùa* có tính chất âm nhạc như thế nào ?
 - A. Nhịp nhàng, tha thiết
 - B. Vui, sôi nổi
 - C. Nhanh, rộn ràng
 - D. Chậm, buồn
3. Khi hát hoặc gõ nhịp bài *Khúc ca bốn mùa*, cần chú ý nhấn vào phách thứ mấy ?
 - A. Phách thứ nhất
 - B. Phách thứ hai
 - C. Phách thứ ba

4. Giai điệu dưới đây phù hợp với câu hát nào trong bài *Khúc ca bốn mùa* ?

- A. Khi trời đổ nắng có mưa về dịu lại
 - B. Khi trời đầy mưa có nắng về sưởi ấm
 - C. Bốn mùa có nắng và có mưa
 - D. Bốn mùa cây xanh và cây lớn
5. Hãy kể tên một vài bài hát viết về chủ đề "Mưa – Nắng" mà em biết.
6. Âm thanh của sáo trúc đã gợi cho em những cảm xúc gì ?
7. Sáo trúc là loại nhạc cụ được sử dụng như thế nào ?
- A. Bằng móng gậy
 - B. Bằng hơi thổi
 - C. Bằng cung kéo
 - D. Bằng que gậy

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Nhạc sĩ Nguyễn Hải tên khai sinh là Nguyễn Văn Hải, sinh năm 1958, quê ở Đồng Hới, Quảng Bình. Ông hiện đang công tác tại Thành phố Hồ Chí Minh.

Nguyễn Hải đã viết một số tác phẩm nhạc không lời, ca khúc, đặc biệt là ca khúc cho thiếu nhi. Âm nhạc của ông trữ tình, nhẹ nhàng và sâu lắng. Ông đã được một số giải thưởng về sáng tác âm nhạc như : Giao hưởng thơ *Đất chín rồng* (Giải thưởng của Hội Nhạc sĩ Việt Nam, năm 2002), *Mãi xanh tình bạn* (Giải Ba của Bộ Giáo dục và Đào tạo – Hội Nhạc sĩ Việt Nam, năm 2003), ca khúc *Hành khúc công nhân Việt Nam* (Giải Nhất của Liên đoàn Lao động Việt Nam, năm 2005), Tổ khúc *Bay lên cùng dáng rồng* (Giải Nhì của Hội Nhạc sĩ Việt Nam, năm 2006),...

Khúc ca bốn mùa và *Tình mẹ...* là hai ca khúc thiếu nhi của ông đã được các em thiếu niên, nhi đồng yêu thích.

Tiết 23

– Ôn tập bài hát : *Khúc ca bốn mùa*

– Tập đọc nhạc : TĐN số 7

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy tập hát đúng nhạc và thuộc lời ca bài *Khúc ca bốn mùa*, kết hợp gõ đệm lần lượt theo các kiểu sau : theo phách, theo nhịp.

2. Hình tiết tấu dưới đây xuất hiện mấy lần trong bài TĐN số 7 – *Quê hương* ?

A. Một lần

B. Hai lần

C. Ba lần

D. Bốn lần

3. Hãy nêu cảm nhận của em sau khi hát bài *Khúc ca bốn mùa*.

4. Bài *Khúc ca bốn mùa* được chia làm mấy đoạn ?

A. Một đoạn

B. Hai đoạn

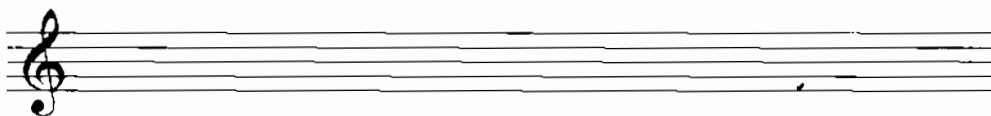
C. Ba đoạn

D. Bốn đoạn

5. Hãy kể tên một vài bài hát viết về thiên nhiên mà em biết.

6. Hãy tập đọc nhạc và ghép lời bài TĐN số 7 – *Quê hương*.

7. Trong bài TĐN số 7 – *Quê hương*, về cao độ đã dùng các nốt trong thang 5 âm hay 7 âm ? Hãy viết các nốt đó lên khuôn nhạc.

8. Trong bài TĐN số 7 – *Quê hương*, có những kí hiệu âm nhạc nào ?

Tiết 24

- Ôn tập bài hát : *Khúc ca bốn mùa*
- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 7
- Âm nhạc thường thức : Vài nét về âm nhạc thiếu nhi Việt Nam

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Viết tiếp lời ca của bài *Khúc ca bốn mùa* vào chỗ trống :

Hạt nắng cho mẹ ra đồng.

Hạt mưa hạt mưa

Hạt nắng hạt nắng

Hạt mưa

Khi trời đổ nắng có mưa

Khi trời đầy mưa có

..... có nắng và có mưa.

..... cây xanh và cây lớn.

..... có nắng

Bốn mùa

2. Hãy trình bày bài TĐN số 7 – *Quê hương*, kết hợp gõ đệm lần lượt theo các kiểu sau : theo phách, theo nhịp.

3. Bài TĐN số 7 – *Quê hương* có tính chất âm nhạc như thế nào ?

A. Nhịp nhàng, du dương

B. Vui, sôi nổi

C. Nhí nhảnh, hồn nhiên

D. Hành khúc

4. Bài TĐN số 7 – *Quê hương* có thể chia làm mấy câu hát ?

5. Hãy cho biết giai điệu dưới đây phù hợp với câu hát nào trong bài TĐN số 7 – *Quê hương*.

6. Nối tên bài hát cho đúng với tên tác giả :

Tên bài hát	Tên tác giả
<i>Ngày đầu tiên đi học</i>	Hoàng Long – Hoàng Lân
<i>Từ rừng xanh cháu về thăm Lăng Bác</i>	Phạm Tuyên
<i>Đi học</i>	Hàn Ngọc Bích
<i>Ài yêu Bác Hồ Chí Minh hơn thiếu niên nhi đồng</i>	Nhạc : Bùi Đình Thảo Thơ : Minh Chính
<i>Tre ngà bên Lăng Bác</i>	Nhạc : Nguyễn Ngọc Thiện Thơ : Viễn Phương
<i>Cánh én tuổi thơ</i>	Phong Nhã

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Kỉ niệm về bài hát *Chú voi con ở Bản Đôn*

Kể từ khi bài hát *Chú voi con ở Bản Đôn* được phổ biến rộng rãi tới các em thiếu nhi cả nước, thỉnh thoảng tôi lại nhận được những bức thư hay cú điện thoại của các em nhỏ hỏi tôi về địa danh Bản Đôn (cũng như khi bài hát *Đêm trên Cha Lo* của tôi được phát trên truyền hình hoặc đài phát thanh thì nhiều thính giả cũng đã hỏi tôi để biết thêm về địa danh này). Thì ra, đối với một bài hát, khi đã được đông đảo người nghe thích thú thì những địa danh mà nó nhắc tới cũng sẽ trở nên gần gũi với mọi người, cho dù lúc mới nghe có vẻ xa xôi và lạ lẫm.

Vào mùa hè năm 1983, tỉnh Đắk Lắk có mời tôi cùng một số nhạc sĩ về thăm và sáng tác cho miền quê hương cao nguyên này. Chúng tôi đã đi đến nhiều nơi trong tỉnh, từ các nông trường tới các buôn làng xa xôi và được sống trong tình cảm chân thành, mộc mạc, nhưng cũng rất sôi nổi của bà con dân tộc nơi đây.

Những làn điệu dân ca Ê-đê, Mơ-nông,... với tiết tấu phong phú của dân công chiêng đã cho chúng tôi hiểu thêm về mảnh đất, con người Tây Nguyên. Đoàn chúng tôi đã hoàn thành một chương trình ca khúc viết về Đắk Lắk để giới thiệu với các vị lãnh đạo và đồng bào địa phương. Riêng tôi đóng góp được bốn tác phẩm : *Đến với Tây Nguyên, Màu xanh Đắk Lắk, Vợ chồng Hơ Nhí về buôn mới, Vườn trời cao nguyên*. Những đêm ở Buôn Ma Thuột – thủ phủ của tỉnh Đắk Lắk, chúng tôi đã được nghe giới thiệu bao nhiêu huyền thoại về mảnh đất này. Hấp dẫn nhất là chuyện về voi và Bản Đôn (còn gọi là Buôn Đôn), ở phía Tây của tỉnh, là một địa danh nổi tiếng về việc săn bắt và thuần dưỡng con vật đáng quý này. Thế là vào những ngày cuối cùng của chuyến công tác, các đồng chí ở địa phương đã tổ chức cho anh em chúng tôi đi thăm Bản Đôn. Vượt qua những đèo dốc gập ghềnh, chúng tôi đã đến Bản Đôn vào buổi trưa. Đây là một buôn làng thưa thớt và xem ra có vẻ vắng lặng. Thì ra, ban ngày các gia đình đều thả voi vào rừng và chỉ gọi voi về khi có việc cần, bằng những tín hiệu riêng của từng nhà. Vào thăm các già làng, nghe kể chuyện về con vật thông minh và đáng yêu này, về cách săn bắt, cách thuần dưỡng voi, về thành tích của những con voi đã góp công vận chuyển vũ khí cho bộ đội ta trong những năm chống đế quốc Mĩ hay vận chuyển gỗ cho các lâm trường trong những năm xây dựng hoà bình, chúng tôi cứ tiếc là không được thấy chúng. Thế nhưng khi dạo quanh các buôn làng, chúng tôi lại thấy có những chú voi con bị buộc chân ở quanh các nhà sàn. Những chú voi con đang thời kì được thuần dưỡng mới ngộ nghĩnh làm sao ! Trông xa cứ như là những quả bóng cao su được thổi phồng lên, cái vòi vắt vèo, bốn cái chân đong đưa.

Viết cho những em nhỏ, nhất là những em ở miền xuôi, về con vật đáng quý này, chắc sẽ làm các em thích thú. Thế là trên con đường về, ngồi trên ô tô, tôi đã nhẩm ngay ra một câu hát mở đầu :

Chú voi con ở Bản Đôn

Chưa có ngà nên còn trẻ con

Từ rừng già chú đến với người

Vẫn ham ăn với lại ham chơi

Cái lối nghĩ của trẻ con "*chưa có ngà nên còn trẻ con*" khác với lối nghĩ của người lớn là "*còn trẻ con nên chưa có ngà*" đến với tôi một cách rất tự nhiên. Và ngay tối hôm ấy, tôi đã viết xong bài ca nhỏ đó, dựa trên âm hưởng của dân ca địa phương (nhấn mạnh ở phần đạo nhạc).

Tối hôm báo cáo tác phẩm của đoàn nhạc sĩ với lãnh đạo tỉnh Đắk Lắk và bà con gần đó, bên cạnh những bài hát cho người lớn, đã xuất hiện một bài hát cho

trẻ con, mà cháu gái, con nhạc sĩ Văn Tấn đã học nhanh để trình bày với dàn nhạc của anh Quang Dũng. Đồng chí Y Ngông Niêk Đam, bí thư tỉnh uỷ lúc đó rất thú vị, cứ đưa ngón tay cái lên để hoan hô làm tôi hết sức cảm động. Trong số báo Thiếu niên Tiên phong Tết Trung thu năm đó (1983), bài hát đã được in, rồi Đài Tiếng nói Việt Nam, Đài Truyền hình Việt Nam đã tổ chức dàn dựng, phát rộng rãi trên sóng phát thanh và truyền hình. Thế là từ đấy "Chú voi con" đã nhanh chóng đi từ Bản Đôn vào tận Cần Thơ, lên Cao Bằng, về Nha Trang, xuống Hải Phòng,... Ở đâu chú cũng được các bạn nhỏ hoan nghênh, thích thú. Bộ Giáo dục và Đào tạo đã đưa ngay bài hát vào sách giáo khoa Âm nhạc 4 (Nhà xuất bản Giáo dục, 1984).

Hè năm 1989, nhân một chuyến đi công tác về Đắc Lắc, Đoàn Thanh niên ở đây dành cho tôi một vinh dự bất ngờ. Đó là vào đêm chia tay, các bạn đã tặng cho tôi một chú voi bằng sứ, kèm theo một bằng khen với dòng chữ : "Kính tặng nhạc sĩ Phạm Tuyên, tác giả của bài hát *Chú voi con ở Bản Đôn*, một bài ca được thiếu nhi Đắc Lắc yêu thích nhất".

Trong đêm ca nhạc dành cho thiếu nhi với chủ đề "Cánh én tuổi thơ" do Cung Thiếu nhi Hà Nội tổ chức vào đêm 14/3/1998, nghệ sĩ nhân dân Trần Hiếu đã hát bài này cùng với tốp múa phụ họa, tạo nên một không khí rất vui tươi, ngộ nghĩnh và được người xem hoan nghênh nhiệt liệt. Mỗi mỗi *Chú voi con ở Bản Đôn* sẽ là một kỉ niệm mà tôi chẳng bao giờ quên.

(Theo cuốn *Âm nhạc với trẻ em* của Phạm Tuyên – Nhà xuất bản Âm nhạc, 1999)

Ôn tập

- Hãy hát thuộc bài *Đi cấy lúa*, chú ý thể hiện tình cảm, sắc thái của bài hát.
- Hình tiết tấu dưới đây được sử dụng trong bài hát nào ?

- A. Đi cắt lúa
B. Khúc ca bốn mùa
C. Khúc hát chim sơn ca
D. Li cây đa

3. Giai điệu dưới đây có trong bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*
B. Bài TĐN số 5 – *Em là hồng hổng nhỏ*
C. Bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*
D. Bài TĐN số 7 – *Quê hương*

4. Hãy viết lời ca cho đúng với các nốt nhạc của hai khuôn nhạc dưới đây (tìm trong bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản* và bài TĐN số 7 – *Quê hương*):

— Nhip nhàng cành hoa gió đưa lời ca.

– Bạch dương tươi tốt lá xanh cành vươn bên bờ.

5. Hãy tìm quãng 3 giữa hai nốt nhạc đứng cạnh nhau trong giai điệu dưới đây :

6. Hãy kể tên một vài bài hát thiếu nhi của nhạc sĩ Phạm Tuyên, nhạc sĩ Hoàng Long – Hoàng Lân mà em biết.

7. Hãy kể tên một số thể loại bài hát và tìm một ví dụ cho mỗi thể loại.

Tiết 26

Học hát : Bài *Ca-chiu-sa*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy tập hát bài *Ca-chiu-sa*, kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$.

2. Tại sao trong đại chiến thế giới lần thứ hai, tên lửa của Nga có tên gọi là *Ca-chiu-sa* ?

3. Hãy viết lời ca cho đúng với các nốt nhạc của đoạn nhạc dưới đây trong bài *Ca-chiu-sa* (lời 1) :

4. Dưới đây là lời dịch bài *Ca-chiu-sa* của một tác giả khác, em hãy tập hát lời ca này.

Lời 1. *Đào ra hoa cành theo gió đưa vờn trăng tà.
 Ngoài dòng sông màn sương trắng buông lững lờ.
 Từ bến sông thoáng bóng ai in trên màn sương mờ.
 Cất lời ca rằng Ca-chiu-sa đang chờ.*

Lời 2. *Rời làng quê người đi ra nơi miền biên thuỳ.
 Vì quê hương dù mấy khó khăn không lùi.
 Nay hơi chìm đắm giúp ta đến phương trời xa vời.
 Tới người yêu rằng ta nhớ mong đêm ngày.*

5. Hãy tập gõ hình tiết tấu dưới đây và cho biết hình tiết tấu đó phù hợp với câu hát nào trong bài *Ca-chiu-sa*.

6. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là nhạc của Nga ?

- A. Chú chim nhỏ dễ thương
- B. Đàn gà con
- C. Chúc mừng sinh nhật
- D. Hô-la-hê, Hô-la-hô

7. Hãy thử hát lời ca dưới đây xem có phù hợp với giai điệu của hai câu đầu trong bài *Ca-chiu-sa* không. Nếu có chỗ nào không thể hát đúng thì hãy giải thích tại sao. Theo em, nên sửa như thế nào ?

Trời trong xanh làn mây trắng bay về phương nào

Nhìn quê hương lòng chúng ta biết bao tự hào.

THÔNG TIN ÂM NHẠC

– Bài hát *Ca-chiu-sa* được phổ biến ở Liên Xô (cũ) và vào Việt Nam từ những năm 50 của thế kỉ XX, được thanh thiếu niên Việt Nam rất yêu thích.

– Trong chiến tranh thế giới lần thứ hai (1939 – 1945) những người yêu nước Tây Ban Nha đã dùng bài hát *Ca-chiu-sa* làm bài ca chính thức của tổ chức du kích chống phát xít Đức.

– Khi biểu diễn bài *Ca-chiu-sa*, người ta có thể trình bày bằng hình thức đơn ca, tốp ca hoặc đồng ca.

– Trong những năm trước đây, nhiều bài hát của các nhạc sĩ Nga sáng tác đã được phổ biến sang Việt Nam và được khán giả rất yêu thích như : *Chiều Mát-xơ-va*, *Đôi bờ*, *Nụ cười*, *Hãy để Mặt Trời luôn chiếu sáng*, *Ca ngợi Tổ quốc*, *Địa chỉ của tôi Liên bang Xô viết*,...

Tiết 27

– Ôn tập bài hát : *Ca-chiu-sa*

– Tập đọc nhạc : TĐN số 8

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy tập sáng tác lời ca mới cho bài *Ca-chiu-sa* theo chủ đề tự chọn (em có thể hợp tác cùng các bạn để làm việc này).

2. Trong các bài hát dưới đây, bài nào không phải là bài hát Nga ?

- A. *Chiều Mát-xcơ-va*
- B. *Hành khúc tới trường*
- C. *Đỉnh núi Lê-nin*
- D. *Cây thuyền dương*

3. Trong bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*, có những tên nốt gì ?
Hãy sắp xếp lại thành một thang âm từ thấp lên cao và ghi tiếp lên khuông nhạc dưới đây :

4. Hãy đọc nhạc, ghép lời bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*, kết hợp đánh nhịp $\frac{4}{4}$.

5. Trong các ô nhịp dưới đây, có mấy ô nhịp là nhịp $\frac{4}{4}$?

- A. 1 ô nhịp
- B. 2 ô nhịp
- C. 3 ô nhịp
- D. 4 ô nhịp

6. Hãy gõ hình tiết tấu dưới đây và cho biết hình tiết tấu đó phù hợp với câu hát nào trong bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*.

7. Có bạn tập đặt lời mới cho bài *Chú chim nhỏ dễ thương* nhưng chưa làm xong. Em hãy giúp bạn hoàn thành bằng cách viết tiếp vào chỗ trống những từ phù hợp với giai điệu và đủ nghĩa :

Mùa xuân tới tiếng chim hoà vang khắp thôn làng.
 Mùa xuân tới có muôn nụ hoa hé cười.
 Cùng chào mừng một
 Chim líu lo ca vang lưng trời
 Cát tiếng hát chào bạn bè
 gọi A !

8. Các nốt nhạc dưới đây là cao độ của những ô nhịp bắt đầu trong bài TĐN số 8 – Chú chim nhỏ dễ thương. Đúng hay sai ?

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Bức thư của Bét-tô-ven gửi Ê-mê-li

Một bé gái khoảng 9 – 10 tuổi, tên là Ê-mê-li ở thành phố Hăm-buốc (Đức), viết thư cho Bét-tô-ven để nói âm nhạc của ông đã làm cho em vui sướng. Kèm theo lá thư, Ê-mê-li có gửi biểu Bét-tô-ven một cái cặp sách do em tự tay làm với sự giúp đỡ của bà quản gia. Ít lâu sau, Bét-tô-ven mới trả lời được. Đó là lúc ông đang ốm và ưu tư trước những khó khăn của cuộc đời. Dưới đây là nội dung thư của Bét-tô-ven :

Ngày 17/7/1812

Ê-mê-li thân thiết, người bạn quý của tôi,

Trả lời thư của em như thế này là chậm quá. Xin thứ lỗi cho tôi vì tôi bị ngập trong bao nhiêu công việc và bị ốm luôn. Sự có mặt của tôi ở nơi dưỡng bệnh đủ chứng minh điều đó.

Ê-mê-li ơi ! Đừng tức những vòng hoa vinh quang của Hăng-đen, Hay-đơn và Mô-da ! Vinh quang vẫn thuộc những người đó, chưa phải về tôi.

Tôi giữ cái cặp em tặng tôi trong số những dấu hiệu biểu hiện sự quý mến của nhiều người đối với tôi, một sự quý mến mà có thể lâu hơn nữa tôi vẫn còn chưa xứng đáng.

Em tiếp tục đi ! Không những em luyện tập về nghệ thuật của mình mà em còn phải đi vào bên trong sâu thẳm của nghệ thuật. Nó đáng cho ta làm như thế, vì chỉ có nghệ thuật và khoa học là nâng con người tới mức thần thánh.

Ê-mê-li ạ ! Nếu em cần điều gì, cứ viết thư cho tôi với tất cả lòng tin cậy. Người nghệ sĩ chân chính không có lòng kiêu ngạo. Than ôi ! Người đó biết là nghệ thuật không có bờ bến. Người đó cảm thấy cái đích của nghệ thuật còn xa biết chừng nào. Trong khi có bao người thần phục họ thì họ xót xa vì chưa đi được tới nơi kia, cái nơi mà một thiên tài tốt đẹp hơn đang ánh lên như một Mặt Trời xa xôi.

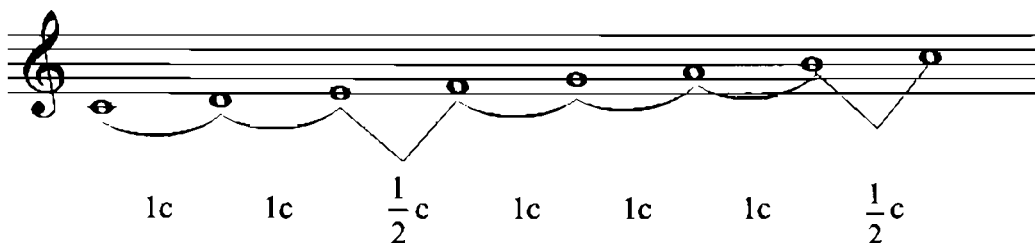
Có lẽ tôi sẵn sàng đến bên em, đến bên gia đình em hơn là đến với khối những người giàu có, nhưng mang tất cả cái nghèo nàn bên trong của con người họ. Tôi không thừa nhận ở bất cứ ai một dấu hiệu cao thượng nào khác, ngoài lòng tốt. Nơi đâu có lòng tốt, nơi đó là nhà tôi... Hãy coi tôi là bạn của em và của gia đình em.

Tiết 28

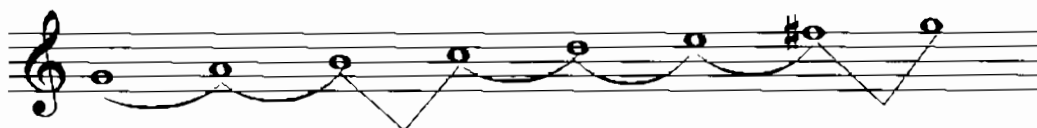
- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 8
- Nhạc lí : Gam trưởng - Giọng trưởng
- Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Huy Du và bài hát
Đường chúng ta đi

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

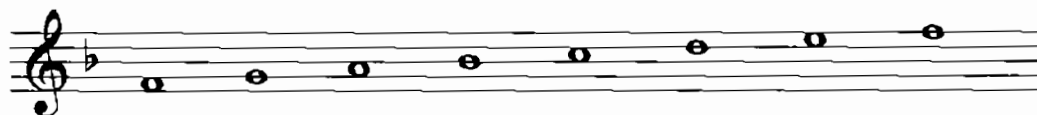
1. Công thức dưới đây là của gam trưởng. Đúng hay sai ?

2. Gam Son trưởng viết như dưới đây là đúng hay sai ?

3. Gam Pha trưởng viết như dưới đây, trên hoá biểu có dấu Si giáng. Đúng hay sai ?

4. Bài hát viết ở giọng Ré trưởng thì âm chủ là nốt gì ?

5. Đúng ghi Đ, sai ghi S vào ô trống.

Bài hát (hoặc bài TĐN) viết ở giọng Đô trưởng là :

a) *Đi cấy lúa*

b) *Chú chim nhỏ dễ thương*

c) Bài TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*

d) Bài TĐN số 2 – *Ánh trăng*

e) *Chúng em cần hoà bình*

g) *Khúc hát chim sơn ca*

☐
☐
☐
☐
☐
☐

6. Viết vào chỗ trống tên tác giả (Văn Cao, Huy Du, Lưu Hữu Phước, Phạm Tuyên, Phong Nhã, Trịnh Công Sơn, Hoàng Việt) cho đúng với tên bài hát :

Tên bài hát	Tên tác giả
<i>Đường chúng ta đi</i>	
<i>Làng tôi</i>	
<i>Tiếng chuông và ngọn cờ</i>	
<i>Nhạc rừng</i>	
<i>Lên đàng</i>	
<i>Cùng nhau ta đi lên</i>	
<i>Em là bông hồng nhỏ</i>	

7. Để ghi nhận những đóng góp xuất sắc cho nền âm nhạc Việt Nam, Nhà nước đã tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học - Nghệ thuật cho nhạc sĩ nào trong các nhạc sĩ dưới đây ?

A. Phạm Trọng Cầu

B. Đỗ Hoà An

C. Huy Du

D. Nguyễn Hải

8. Những câu hát dưới đây có trong bài hát nào, tác giả là ai ?

... Dặm đường xa ta đi giữa mùa xuân

Ta đi giữa tình thương của Đảng

Tiếng Bác Hồ rung động mãi trong tim

Đường ta đi ánh lửa soi đêm dài...

Tiết 29

Học hát : Bài *Tiếng ve gọi hè*

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy tập hát bài *Tiếng ve gọi hè* và kể tên một số bài hát của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn mà em biết.

2. Trên hoá biểu của bài *Tiếng ve gọi hè* có hai dấu thăng, hãy đọc tên các dấu đó.

3. Hãy tập đọc giai điệu dưới đây và cho biết giai điệu đó phù hợp với câu hát nào trong bài *Tiếng ve gọi hè*.

4. Trong các bài hát dưới đây, bài nào là sáng tác của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn ?

A. Mùa hoa phượng nở

B. Mùa hè ước mong

C. Em là bông hồng nhỏ

D. Tạm biệt mùa hè

5. Trong lời ca của bài *Tiếng ve gọi hè*, có bao nhiêu chữ "ve" ?

6. Hãy gõ hình tiết tấu dưới đây. Hình tiết tấu đó phù hợp với câu hát nào trong bài *Tiếng ve gọi hè* ?

A. Và trong những tàn lá ve kêu hè hè hè

B. Chạy theo tiếng ve từng cơn mưa về

C. Cánh hoa phượng thắm như màu ngọn cờ

D. Tiếng ve bay dày trong gió

THÔNG TIN ÂM NHẠC

Trịnh Công Sơn sinh ngày 28/2/1939 tại Đắc Lắc, quê ở Thừa Thiên Huế. Sau khi tốt nghiệp trường Sư phạm (Quy Nhơn, Bình Định) ông về dạy học ở Bảo Lộc (Lâm Đồng), bắt đầu sáng tác ca khúc từ năm 1958. Sau đó, ông thôi nghề dạy học, về sống và sáng tác nhạc ở Sài Gòn. Ông là tác giả của trên 600 ca khúc, trong đó có rất nhiều bài nổi tiếng như : *Biển nhớ*, *Hạ trắng*, *Diễm xưa*, *Nắng thủy tinh*, *Tuổi đá buồn*,... Bên cạnh những tình khúc, ông còn có những ca khúc phản chiến được phổ biến rộng rãi trong phong trào "Hát cho đồng bào tôi nghe" như các bài : *Đại bác ru đêm*, *Ngụ ngôn*

mùa đông, *Nổi vòng tay lớn*,... Bài *Một cõi đi về* là sáng tác của ông trước ngày giải phóng Sài Gòn (30/4/1975).

Từ ngày đất nước thống nhất, Trịnh Công Sơn vẫn liên tục viết và có nhiều ca khúc rất được công chúng yêu thích, như : *Chiều trên quê hương*, *Đời gọi em biết bao lần*, *Quỳnh hương*, *Huyền thoại mẹ*, *Nhớ mùa thu Hà Nội*,...

Ca khúc cho thiếu nhi của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn có những bài được phổ biến khắp các vùng miền trên đất nước như : *Em là bông hồng nhỏ*, *Khăn quàng thắp sáng bình minh*, *Tuổi đời mênh mông*,...

Trên bốn mươi năm sáng tác, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn đã trở thành một tên tuổi để lại ấn tượng rất sâu đậm trong đông đảo khán, thính giả yêu âm nhạc ở trong nước cũng như cộng đồng người Việt Nam sống ở nước ngoài. Cho đến nay, ông là một trong số ít tác giả âm nhạc có nhiều ấn phẩm và băng, đĩa được hâm mộ nhất, số bài hát được trình diễn trên các sân khấu nhiều nhất (ở nước ta).

Trịnh Công Sơn mất ngày 1/4/2001 tại Thành phố Hồ Chí Minh. Đám tang nhạc sĩ có hàng vạn người tiễn đưa và trên một nghìn vòng hoa tưởng niệm. Nhạc sĩ đã đạt tới đỉnh cao vinh quang trong sự nghiệp âm nhạc.

Tiết 30

– Ôn tập bài hát : *Tiếng ve gọi hè*

– Tập đọc nhạc : TĐN số 9

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Trong bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*, có những tên nốt gì ? Hãy sắp xếp lại thành một thang âm từ thấp lên cao và ghi tiếp lên khuôn nhạc dưới đây :

2. Hãy đọc nhạc, ghép lời bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*, kết hợp gõ đệm theo phách.

[illegible]

3
4

a) Nơi sống bao mái đầu xanh màu.

b) Trường làng em bên cạnh đình, vừa sạch mát lại vừa xinh.

6. Trong các bài TĐN dưới đây, bài nào viết ở nhịp $\frac{3}{4}$?

B. Bài TĐN số 7 – *Quê hương*

D. Bài TĐN số 5 – Em là bông hồng nhỏ

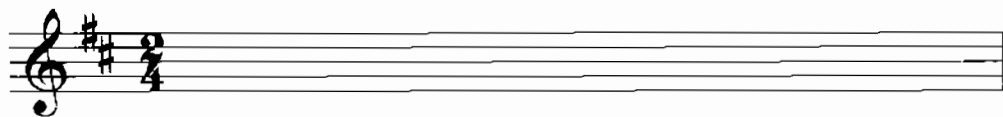
Ông viết nhiều ca khúc rất ấn tượng như : *Cho con* (phổ thơ Tuấn Dũng), *Nhịp cầu tre*, *Ước mơ hồng*, *Trường làng tôi*,... Ngoài ra, ông còn soạn nhạc cho một số bộ phim. *Trường làng tôi* là một bài được công chúng yêu thích, đặc biệt là tuổi trẻ học đường.

Tiết 31

- Ôn tập bài hát : *Tiếng ve gọi hè*
- Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 9
- Âm nhạc thường thức : Vài nét về dân ca một số dân tộc ít người

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy kể tên một số bài hát viết về mùa hè mà em biết.
2. Hãy chép lên khuôn nhạc 6 ô nhịp cuối của bài *Tiếng ve gọi hè* và lời ca :
Em đón mừng tiếng ve những ngày đầu mùa,
Và em vẫn chào tiếng ve sau một mùa hè.

3. Hãy đọc nhạc, ghép lời bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*, kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$.
4. Trong các bài dân ca dưới đây, bài nào là của dân tộc ít người ?
 - A. *Đi cấy*
 - B. *Lí cây đa*
 - C. *Đi cắt lúa*
 - D. *Lí đĩa bánh bò*

5. Có một bài dân ca với lời ca như sau :

Hỡi bạn ơi cùng nhau lắng nghe
Tiếng dòng suối ngoài xa thì thào
Tiếng đàn cá vui đùa đáy cát
Tiếng làn sóng trôi xuôi ào ào.

Đó là bài dân ca Thái, đúng hay sai ?

6. Lời ca dưới đây là của bài *Quê hương tươi đẹp* :

Quê hương em biết bao tươi đẹp
Đồng lúa xanh núi rừng ngàn cây
Khi mùa xuân thắm tươi đang trở về
Ngàn lời ca vui mừng chào đón
Thiết tha tình quê hương.

Đó là bài dân ca của dân tộc Nùng, ở vùng núi phía Bắc nước ta, đã được đặt lời mới. Đúng hay sai ?

Múa chuông của người Dao Đỏ

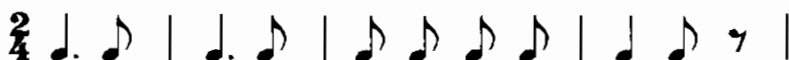
Tiết 32

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy học thuộc bài *Ca-chiu-sa* và bài *Tiếng ve gọi hè*, hát thật đúng và diễn cảm.

2. Hãy tập gõ hình tiết tấu dưới đây và cho biết hình tiết tấu đó có trong bài *Ca-chiu-sa* hay bài *Tiếng ve gọi hè*.

3. Hãy tập gõ hình tiết tấu dưới đây và cho biết hình tiết tấu đó có trong bài TĐN số 8 – Chú chim nhỏ dễ thương hay bài TĐN số 9 – Trường làng tôi.

4. Giai điệu dưới đây có trong bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*. Đúng hay sai ?

5. Câu hát "Không giây phút tôi quên, dù cách xa muôn trùng trường ời !" có trong bài *Em yêu trường em* của nhạc sĩ Hoàng Vân. Đúng hay sai ?

6. Các nốt nhạc trong khuôn nhạc dưới đây là cao độ của bài TĐN nào ? Hãy đánh dấu (x) vào ô trống mà em cho là đúng :

- a) Bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*
b) Bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*

7

7. Các nốt nhạc trong khuôn nhạc dưới đây là cao độ của bài TĐN nào ? Hãy đánh dấu (×) vào ô trống mà em cho là đúng :

a) Bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương* ☐

b) Bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi* ☐

8. Hãy tập đọc bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*, kết hợp đánh nhịp $\frac{4}{4}$ và bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*, kết hợp đánh nhịp $\frac{3}{4}$.

CÂU CHUYỆN ÂM NHẠC

Trí nhớ phi thường

Có lần, Men-đen-xon – một nhạc sĩ nổi tiếng tổ chức tiệc chiêu đãi tại nhà riêng của ông ở Lai-xích (Đức). Bữa tiệc có đầy đủ những nhân vật trí thức, những nghệ sĩ tài măt trong tỉnh, trong đó có Lít-xơ – nhạc sĩ tài năng nổi tiếng, người Hung-ga-ri.

Lít-xơ nói với Men-đen-xon là ông có một vài giai điệu muốn tặng riêng cho chủ nhân. Nói xong, ông ngồi xuống trước đàn pi-a-nô, tay lướt nhanh trên phím đàn như mưa như gió, người du đưa hết sang phải lại sang trái. Lít-xơ chơi một bản nhạc Hung-ga-ri và một loạt biến tấu của tác phẩm. Mọi người đều ngạc nhiên, thán phục và khi Lít-xơ đứng dậy thì tiếng vỗ tay nổi lên nồng nhiệt.

Có mấy người đến nói với Men-đen-xon :

– Thế nào bây giờ, Men-đen-xon phải có cái gì để tiếp đáp lại chứ ?

Men-đen-xon mỉm cười. Ông từ chối biểu diễn, nói là vì bận để hết thời gian vào công việc sáng tác nên không luyện tập pi-a-nô được nhiều. Lít-xơ không nghe, nhất định yêu cầu Men-đen-xon biểu diễn. Cuối cùng, Men-đen-xon khiêm tốn trả lời :

– Được, tôi sẽ biểu diễn, nhưng anh phải hứa trước với tôi rằng anh không nổi giận đấy !

Đến lượt Men-đen-xon ngồi xuống trước đàn. Ông chơi gì ? Mọi người chờ đợi. Ông chơi lại đúng bản nhạc Hung-ga-ri của Lít-xơ vừa diễn tấu. Men-đen-xon lần lượt trình bày đầy đủ tất cả những đoạn biến tấu của tác giả. Ông trình bày đúng đến nỗi Lít-xơ là người duy nhất có thể nhận thấy chỉ có một chỗ khác với lần biểu diễn của ông.

Men-đen-xon chẳng những đã biểu diễn đúng bản nhạc của Lít-xơ mà còn bắt chước giống hệt những điệu bộ của Lít-xơ, vì vậy mà mọi người lo lắng Lít-xơ có thể tức giận. Nhưng không, khi Men-đen-xon biểu diễn xong, Lít-xơ cười rộ, vỗ tay khen ngợi và tuyên bố là không ai có thể biểu diễn tác phẩm này của Lít-xơ một cách xuất sắc như Men-đen-xon.

Men-đen-xon quả là một người có trí nhớ âm nhạc phi thường !

Tiết 33

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy hát 3 trong số 8 bài hát đã học, lựa chọn bài nào em thích và tập hát diễn cảm, hát thật đúng và thật hay theo khả năng của mình.

2. Câu hát dưới đây có trong bài hát nào ?

Để đàn em được vui ca học hành.

Để ngàn cây lá hoa vươn mầm xanh.

Bạn bè sống với nhau trong tình yêu thương.

A. *Mái trường mến yêu*

B. *Lí cây đa*

C. *Chúng em cần hoà bình*

D. *Khúc hát chim sơn ca*

3. Câu hát dưới đây có trong bài hát nào ?

Khi trời đổ nắng có mưa về dịu lại.

Khi trời đầy mưa có nắng về sưởi ấm.

- A. Tiếng ve gọi hè
- B. Khúc ca bốn mùa
- C. Ca-chiu-sa
- D. Đi cấy lúa

4. Bài *Mái trường mến yêu* được viết ở nhịp nào ?

- A. Nhịp $\frac{2}{4}$
- B. Nhịp $\frac{3}{4}$
- C. Nhịp $\frac{4}{4}$
- D. Nhịp $\frac{3}{8}$

5. Bài *Đường chúng ta đi* là sáng tác của nhạc sĩ nào ?

- A. Phạm Tuyên
- B. Huy Du
- C. Lưu Hữu Phước
- D. Văn Cao

6. Hình tiết tấu dưới đây được dùng trong bài *Chúng em cần hoà bình*.

Đúng hay sai ?

7. Bài *Ca-chiu-sa* khi hát nhanh có tính chất âm nhạc như thế nào ?

- A. Sôi nổi, vui tươi, lạc quan
- B. Nhẹ nhàng, trong sáng
- C. Hùng tráng, nghiêm trang
- D. Hóm hỉnh, duyên dáng

8. Hình tiết tấu dưới đây được dùng trong bài *Mái trường mến yêu*. Đúng hay sai ?

Tiết 34

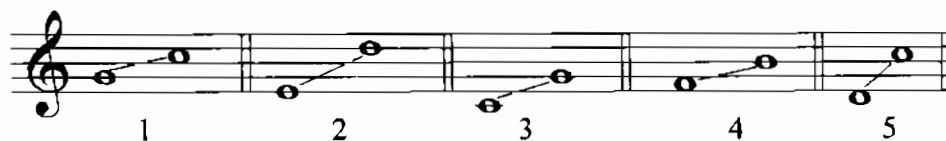
Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Mỗi ô nhịp dưới đây là nhịp $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ hay nhịp $\frac{4}{4}$? Hãy điền số chỉ nhịp vào trước từng ô nhịp.

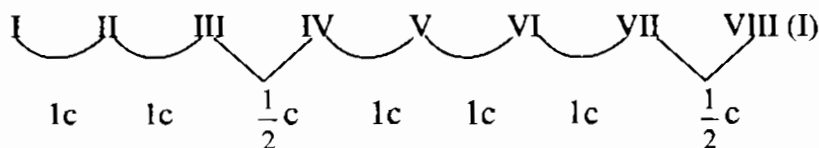

2. Các cặp nốt nhạc trong mỗi ô nhịp dưới đây là quãng mấy ? Mỗi quãng đó có bao nhiêu cung, nửa cung ? Hãy viết tiếp vào chỗ trống cho phù hợp.

- a) Ô nhịp 1 là quãng 4, có 2 cung rưỡi
b) Ô nhịp 2 là quãng có
c) Ô nhịp 3 là quãng có
d) Ô nhịp 4 là quãng có
e) Ô nhịp 5 là quãng có
3. Các dấu thăng hoặc dấu giáng ghi ở đầu khuông nhạc, sau khoá gọi là gì ?
- A. Khoá biểu
B. Hoá biểu
C. Dấu hoá
D. Thăng (giáng)
4. Dấu thăng và dấu giáng dùng để làm gì ?
5. Cấu tạo gam Đô trưởng gồm có 5 cung và 2 nửa cung. Đúng hay sai ?

6. Viết công thức cấu tạo gam trưởng như dưới đây là đúng hay sai ?

7. Hãy đọc nhạc và ghép lời các bài TĐN sau : TĐN số 3 – *Đất nước tươi đẹp sao*, TĐN số 4 – *Mùa xuân về*, TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*, TĐN số 7 – *Quê hương*.

8. Hãy đọc giai điệu dưới đây. Giai điệu đó có trong bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 4 – *Mùa xuân về*
- B. Bài TĐN số 5 – *Em là bông hồng nhỏ*
- C. Bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*
- D. Bài TĐN số 7 – *Quê hương*

BÀI ĐỌC THÊM

Thể dục nhịp điệu với âm nhạc

Thể dục nhịp điệu đang được nhiều bạn trẻ trên thế giới hâm mộ. Loại hình này là sự liên kết của múa và thể dục thể thao. Ba-lê hiện đại vay mượn nhiều yếu tố trong xiếc nhào lộn. Ngược lại, thể dục nghệ thuật, trượt băng nghệ thuật không có múa cũng không được. Trong thể dục nghệ thuật, sự tổng hợp của múa và thể thao thể hiện rõ nhất, tập trung nhất. Chính đó là sự hấp dẫn của loại hình thể dục này. Tập thể dục bình thường nhiều khi còn cảm thấy nhàm chán nhưng thể dục nhịp điệu (a-e-rô-bích) thì khó nhàm chán được. Vì nó khỏe, đẹp như múa vậy ! Mà đã là múa thì phải có nhạc, phải là loại nhạc có tiết tấu rành rọt, mạnh, có giai điệu dễ nhớ, vui, lôi cuốn. Đó là nhạc nhẹ, nhạc có tiết tấu rất thuận lợi để nhảy múa.

Trong thể dục nhịp điệu, âm nhạc là nguồn gây cảm xúc chủ yếu. Âm nhạc tạo cho người tập một tâm trạng hồ hởi, tô đậm tính cách của các động tác, làm cho người tập như không còn cảm thấy mệt nhọc, ngay cả khi tập động tác nặng.

Âm nhạc lôi cuốn, người tập muốn làm cho mỗi động tác hoà quyện vào với âm nhạc, cảm thấy như mình đang biểu diễn múa chứ không còn là tập thể dục nữa. Người ta chọn những bản nhạc nhẹ có sẵn để đệm cho thể dục nhịp điệu và cũng có nhiều nhạc sĩ đã sáng tác nhạc cho những chương trình thể dục nhịp điệu.

Tiết 35

Ôn tập

CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP

1. Hãy chọn một bài hát em thích nhất trong số 8 bài đã học, cố gắng hát thật hay và diễn cảm theo khả năng của mình.
2. Câu hát "*Người chiến sĩ mến thương có hay chăng tấm lòng*" có trong bài hát nào ?
 - A. *Tiếng ve gọi hè*
 - B. *Mái trường mến yêu*
 - C. *Ca-chiu-sa*
 - D. *Khúc hát chim sơn ca*

3. Hãy gõ hình tiết tấu dưới đây. Hình tiết tấu đó có trong bài hát nào ?

- A. Chúng em cần hoà bình
B. Khúc ca bốn mùa
C. Mái trường mến yêu
D. Lí cây đa

4. Hãy đọc giai điệu dưới đây. Giai điệu đó có trong bài TĐN nào ?

- A. Bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*
B. Bài TĐN số 7 – *Quê hương*
C. Bài TĐN số 8 – *Chú chim nhỏ dễ thương*
D. Bài TĐN số 9 – *Trường làng tôi*

5. Giai điệu dưới đây có trong bài TĐN số 6 – *Xuân về trên bản*. Đúng hay sai ?

6. Viết vào chỗ trống tên tác giả cho đúng với tên bài hát :

Tên bài hát	Tên tác giả
<i>Chúng em cần hoà bình</i>	
<i>Khúc ca bốn mùa</i>	
<i>Khúc hát chim sơn ca</i>	
<i>Tiếng ve gọi hè</i>	

7. Có người nói : Nhịp $\frac{4}{4}$ là nhịp có 4 phách ; mỗi phách bằng một nốt đen, cả nhịp bằng một nốt tròn ; phách thứ nhất là phách mạnh, phách thứ hai, phách thứ ba và phách thứ tư là phách nhẹ. Đúng hay sai ? Tại sao ?

Nghệ sĩ biểu diễn đàn thập lục (đàn tranh)

Tên bài hát	Tên tác giả
1. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
2. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
3. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
4. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
5. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
6. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
7. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
8. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
9. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý
10. Bài hát về quê hương	Nguyễn Văn Tý

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
Tiết 1 Học hát : Bài <i>Mái trường mến yêu</i>	3
Tiết 2 Ôn tập bài hát : <i>Mái trường mến yêu</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 1	5
Tiết 3 Ôn tập bài hát : <i>Mái trường mến yêu</i> Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 1 Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Hoàng Việt và bài hát <i>Nhạc rừng</i>	7
Tiết 4 Học hát : Bài <i>Lí cây đa</i>	10
Tiết 5 Ôn tập bài hát : <i>Lí cây đa</i> Nhạc lí : Nhịp $\frac{4}{4}$ Tập đọc nhạc : TĐN số 2	11
Tiết 6 Nhạc lí : Nhịp lấy đà Tập đọc nhạc : TĐN số 3 Âm nhạc thường thức : Sơ lược về một vài nhạc cụ phương Tây	14
Tiết 7 Ôn tập	16
Tiết 8 Học hát : Bài <i>Chúng em cần hoà bình</i>	19
Tiết 9 Ôn tập bài hát : <i>Chúng em cần hoà bình</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 4	23
Tiết 10 Ôn tập bài hát : <i>Chúng em cần hoà bình</i> Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 4 Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Đỗ Nhuận và bài hát <i>Hành quân xa</i>	24
Tiết 11 Học hát : Bài <i>Khúc hát chim sơn ca</i>	26
Tiết 12 Ôn tập bài hát : <i>Khúc hát chim sơn ca</i> Nhạc lí : Cung và nửa cung - Dấu hoá	28

Tiết 13	Ôn tập bài hát : <i>Khúc hát chim sơn ca</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 5 Âm nhạc thường thức : Giới thiệu nhạc sĩ Bét-tô-ven	30
Tiết 14	Ôn tập	34
Tiết 15	Ôn tập	35
Tiết 16	Ôn tập	37
Tiết 17	Ôn tập	39
Tiết 18	Ôn tập	40
Tiết 19	Học hát : Bài <i>Đi cắt lúa</i> Nhạc lí : Sơ lược về quãng	41
Tiết 20	Ôn tập bài hát : <i>Đi cắt lúa</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 6	44
Tiết 21	Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 6 Âm nhạc thường thức : Một số thể loại bài hát	45
Tiết 22	Học hát : Bài <i>Khúc ca bốn mùa</i>	47
Tiết 23	Ôn tập bài hát : <i>Khúc ca bốn mùa</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 7	49
Tiết 24	Ôn tập bài hát : <i>Khúc ca bốn mùa</i> Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 7 Âm nhạc thường thức : Vài nét về âm nhạc thiếu nhi Việt Nam	50
Tiết 25	Ôn tập	54
Tiết 26	Học hát : Bài <i>Ca-chiu-sa</i>	55
Tiết 27	Ôn tập bài hát : <i>Ca-chiu-sa</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 8	57
Tiết 28	Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 8 Nhạc lí : Gam trưởng - Giọng trưởng Âm nhạc thường thức : Nhạc sĩ Huy Du và bài hát <i>Đường chúng ta đi</i>	60

Tiết 29	Học hát : Bài <i>Tiếng ve gọi hè</i>	62
Tiết 30	Ôn tập bài hát : <i>Tiếng ve gọi hè</i> Tập đọc nhạc : TĐN số 9	64
Tiết 31	Ôn tập bài hát : <i>Tiếng ve gọi hè</i> Ôn tập Tập đọc nhạc : TĐN số 9 Âm nhạc thường thức : Vài nét về dân ca một số dân tộc ít người	66
Tiết 32	Ôn tập	68
Tiết 33	Ôn tập	70
Tiết 34	Ôn tập	72
Tiết 35	Ôn tập	74

Chịu trách nhiệm xuất bản : Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng Giám đốc **NGÔ TRẦN ẨM**
Phó Tổng Giám đốc kiêm Tổng biên tập **NGUYỄN QUỲ THAO**

Tổ chức ban thảo và chịu trách nhiệm nội dung : Phó Tổng biên tập **PHAN XUÂN THÀNH**
Giám đốc Công ty CPDVXB Giáo dục Hà Nội **PHAN KẾ THÁI**

Biên tập lần đầu và tái bản : **LÊ THỊ HỒNG VÂN**

Biên tập kỹ thuật : **NGUYỄN THÀNH TRUNG**

Trình bày bìa : **QUỐC VÂN**

Sửa bản in : **LÊ THỊ HỒNG VÂN**

Chế bản : **CÔNG TY CP THIẾT KẾ VÀ PHÁT HÀNH SÁCH GIÁO DỤC**

BÀI TẬP ÂM NHẠC 7

Mã số: T7A02h1-ĐTH

In: 30.000 bản, (QĐ 08BT/KH11) khổ 17 x 24 cm, tại Nhà in Bắc Kạn
Số in 291/LSX/NI ngày 09/4/2011. Mã số CXB: 01-2011/CXB/894-1235/GD
In xong nộp lưu chiểu tháng 3 năm 2011.

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

VƯƠNG MIỆN KIM CƯƠNG
CHẤT LƯỢNG QUỐC TẾ

SÁCH BÀI TẬP LỚP 7

1. Bài tập Ngữ văn 7 (tập một, tập hai)	7. Bài tập Sinh học 7
2. Bài tập Toán 7 (tập một, tập hai)	8. Bài tập Địa lí 7
3. Bài tập Vật lí 7	9. Bài tập Lịch sử 7
4. Bài tập Tiếng Anh 7	10. Bài tập Mỹ thuật 7
5. Bài tập Tiếng Pháp 7	11. Bài tập Âm nhạc 7
6. Bài tập Tiếng Nga 7	12. Bài tập Giáo dục công dân 7

Bạn đọc có thể mua sách tại :

- * Các Công ty Sách - Thiết bị trường học ở các địa phương.
- * Công ty CP Đầu tư và phát triển giáo dục Hà Nội, 187B Giảng Võ, TP. Hà Nội.
- * Công ty CP Đầu tư và phát triển giáo dục Phương Nam, 231 Nguyễn Văn Cừ, Quận 5, TP. HCM.
- * Công ty CP Đầu tư và phát triển giáo dục Đà Nẵng, 15 Nguyễn Chí Thanh, TP. Đà Nẵng.

hoặc các cửa hàng sách của Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam :

- Tại TP. Hà Nội : 187 Giảng Võ ; 232 Tây Sơn ; 23 Tràng Tiền ;
25 Hàn Thuyên ; 32E Kim Mã ;
14/3 Nguyễn Khánh Toàn ; 67B Cửa Bắc.
- Tại TP. Đà Nẵng : 78 Pasteur ; 247 Hải Phòng.
- Tại TP. Hồ Chí Minh : 104 Mai Thị Lựu ; 2A Đinh Tiên Hoàng, Quận 1 ;
240 Trần Bình Trọng ; 231 Nguyễn Văn Cừ, Quận 5.
- Tại TP. Cần Thơ : 5/5 Đường 30/4.
- Tại Website bán sách trực tuyến : www.sach24.vn

Website: www.nxbgd.vn

Giá: 5.200đ